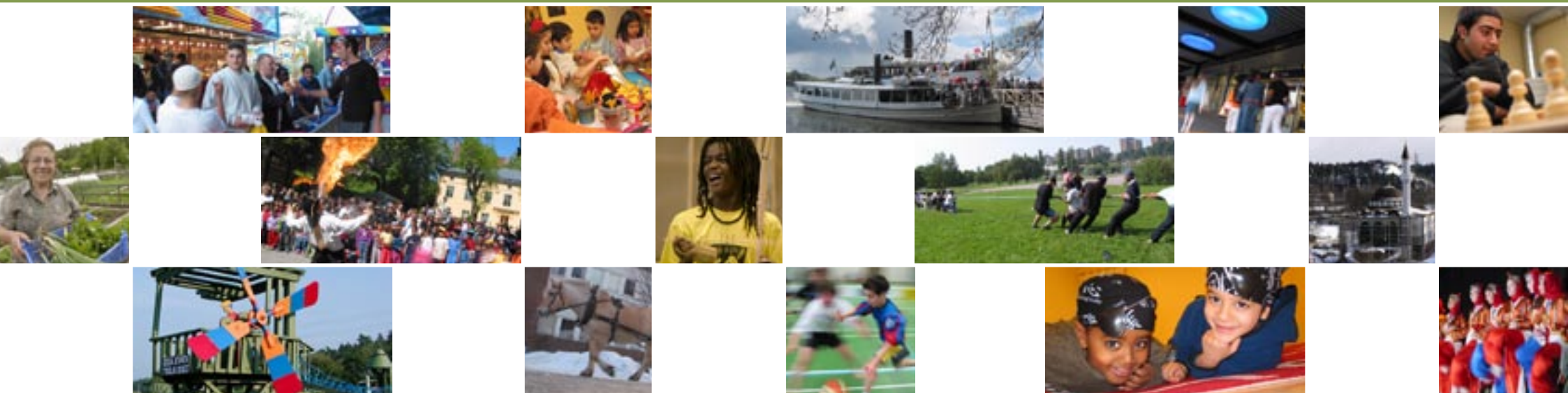

Storstadsdelegationens årsrapport 2006

Den här årsredovisningen handlar om tillståndet och utvecklingen i de 24 stadsdelar som under 2006 har omfattats av lokala utvecklingsavtal. Den utveckling som rapporten presenterar avseende sysselsättning under 2004 och för långvarigt behov av försörjningsstöd och utbildning under 2005 visar på en oroande utveckling.

Den 17 september valde svenska folket en ny regering – en regering vars främsta prioritet är att minska utanförskapet i Sverige. Under hösten har Alliansen mellan Moderata samlingspartiet, Centerpartiet, Folkpartiet liberalerna och Kristdemokraterna tillträtt. Storstadspolitiken har förts över till det nya Integrations- och jämställdhetsdepartementet med Nyamko Sabuni som ansvarig minister.

Under hösten utsåg storstadsministern en storstadsdelegation bestående av statssekreterare från sju departement vars verksamhet påverkar utvecklingen i storstäder. Storstadsdelegationen kommer under våren 2007 att se över inriktning och innehåll i storstadspolitiken. Det är regeringens ambition att tillsammans med de kommuner som tecknat lokala utvecklingsavtal bland annat utveckla en urban utvecklingspolitik som delvis bygger vidare på kunskaper och erfarenheter från storstadsarbetet.

Utanförskapet är en av vår tids största utmaningar. Utanförskapet har tillåtits växa sig alltför stort och denna utveckling måste brytas. Regeringen har nyligen beslutat att erbjuda de 18 kommuner som visat intresse, överläggningar om lokala utvecklingsavtal med staten för 2007. De storstadskommuner som tidigare tecknat lokala utvecklingsavtal kommer också erbjudas antingen fortsatt förlängning till och med december 2007 eller överläggningar om lokala utvecklingsavtal med staten för 2007.

Utgångspunkten för att bryta utanförskapet är starkare människor med rätt och möjlighet att påverka sin egen situation. En av de viktigaste förutsättningarna för att bryta ett utanförskap är ett eget arbete. Det är nyckeln till att förbättra den egna livssituationen.

En förutsättning för fler jobb är ökad tillväxt, en tillväxt som också måste nå de människor som lever i utanförskapsområden runt om i Sverige. De urbana frågorna är nu en integrerad del av EU:s struktur-fonder på ett sätt som de inte tidigare varit.

Storstadspolitiken har fokuserat mycket på samarbetet mellan stat och kommun. En urban utvecklingspolitik handlar om att engagera fler i det lokala utvecklingsarbetet. Vi vill se en politik som också omfattar frivilligorganisationer, det lokala näringslivet, föreningslivet och inte minst de boende. Vi vill se lösningar som mobiliserar hela samhället i utvecklandet av utsatta stadsdelar och i arbetet med att stärka och rusta människorna som bor här.

Stockholm januari 2007

Christer Hallerby

*Statssekreterare vid Integrations- och jämställdhetsdepartementet /
Ordförande Storstadsdelegationen*

Innehåll

Förord	1
Storstadspolitiken – ett kunskapsbaserat utvecklingsarbete	4
Storstadspolitiken utveckling.....	4
Regeringens Storstadsdelegation.....	4
Storstadskoordinator.....	5
Arbetsgrupper.....	5
Referensgrupper.....	5
Europeiskt kunskaps- och erfarenhetsutbyte under 2006.....	5
European Urban Knowledge Network.....	5
Städers bidrag till Europas tillväxt och sociala sammanhållning.....	5
Förberedelser inför strukturfondsperioden 2007–2013.....	6
Urban Futures 2.0.....	6
Peer Learning-modell för kunskaps- och erfarenhetsutbyte kring lokalt utvecklingsarbete.....	6
Skills for the Future Symposium.....	7
Inclusive Cities.....	7
Inter-Service Group on Urban Development.....	7
Viktigare nationella aktiviteter för det lokala utvecklingsarbetet.....	8
Situationen i de 24 stadsdelar som omfattas av lokalt utvecklingsavtal	9
Botkyrka med stadsdelar.....	9
Göteborg med stadsdelar.....	13
Haninge med stadsdel.....	18
Huddinge med stadsdelar.....	19
Malmö med stadsdelar.....	23
Stockholm med stadsdelar.....	28
Södertälje med stadsdelar.....	34
Situationen i de 18 stadsdelar som erbjuds lokala utvecklingsavtal	39
Sammanfattande lägesrapport	41
Andelen sysselsatta och beroende av försörjningsstöd.....	41
Andelen sysselsatta – en lägesrapport.....	42

Långvarigt beroende av försörjningsstöd – en lägesrapport.....	43
Språkutveckling och skolresultat.....	44
Utbildningsnivå – en lägesrapport.....	44
Attraktiva och trygga stadsdelar.....	56
Folkhälsa.....	49
Tillväxt.....	50

Diagram- och tabellförteckning

Diagram 1 Andel beroende av långvarigt försörjningsstöd, nya kommuner, 2004 och 2005.....	40
Diagram 2 Andel sysselsatta, nya kommuner, 2004.....	40
Diagram 3 Andel elever med gymnasiebehörighet, nya kommuner, 2004.....	40
Diagram 4 Andel med lägst 3-årig gymnasieutbildning nya kommuner, 2004 och 2005.....	40
Diagram 5 Andel sysselsatta, hela befolkningen 20–64 år, 1998 och 2004.....	41
Diagram 6 Andel beroende av långvarigt försörjningsstöd hela befolkningen 18–64 år, 1998 och 2005.....	43
Diagram 7 Andel med lägst 3-årig gymnasieutbildning hela befolkningen 24–64 år, 1998 och 2005.....	45
Tabell 1 Andel sysselsatta.....	42
Tabell 2 Andel beroende av långvarigt försörjningsstöd.....	44
Tabell 3 Andel med lägst 3-årig gymnasieutbildning.....	46
Tabell 4 Antal anmälda brott per 100 000 invånare.....	46
Tabell 5 Ohälsotal 2004.....	49

Bilaga

Bilaga 1: Index över utvecklingen i riket.....	51
--	----

Ytterligare information

På Storstadsdelegationens webbplats: www.storstad.gov.se finns mer information om vårt arbete

Foto: Vihan de Mel

STORSTADSPOLITIKENS UTVECKLING

- 1990 *Storadsutredningen* (SOU 1990:36)
- 1995 *Särskilda insatser i utsatta bostadsområden* ("Blommanpengarna")
- 1996 Invandrarpolitiska kommittén, *Sverige, framtiden och mångfalden* (SOU 1996:55)
- 1996 Bostadspolitiska utredningen, *Bostadspolitik 2000* (SOU 1996:156)
- 1998 Storstadskommittén, *Tre städer – en storstadspolitik för landet* (SOU 1998:25)
- 1997 Nationella utvecklingsområden
- 1998 *Utveckling och rättvisa – Utveckling och rättvisa – en politik för storstaden på 2000-talet* (prop. 1997/98:165)
- 1999 Statens erbjudande till kommunerna om lokala utvecklingsavtal, faktablad *Riktlinjer för utvecklingsavtal* (Ku99.012)
- 1999 Regeringsbeslut, *Tillsättandet av en storstadsdelegation* (dnr. Ku1999/207/IM)
- 2001 Kompletterande erbjudande, faktablad *Storstadsdelegationens kompletterande erbjudande inom ramen för lokala utvecklingsavtalen* (N2001.033)
- 2001 Internationell storstadskonferens Urban Futures, Södertälje (www.storstad.gov.se/urbanfutures)
- 2002 Avstämningen *Storstad och framtid* (dnr. N2002/9987/STO, www.storstad.gov.se/framtid)
- 2003 *Lokalt utvecklingsarbete i storstäderna* (skr. 2003/04:49)
- 2004 *Allt ljus på storstadspolitikens lokala utvecklingsavtal? – Förslag till nationellt utvärderingsprogram* (SOU 2004:79)
- 2005 *Storstad i rörelse – kunskapsöversikt över utvärderingar av storstadspolitikens lokala utvecklingsavtal* (SOU 2005:29)
- 2005 *En känsla av delaktighet – en studie av underifrånperspektivet i Storstadssatsningen*, Mångkulturellt centrum Botkyrka
- 2005 Regeringsbeslut, *Arbetsgrupp med uppgift att inom Regeringskansliet samordna arbetet med storstadspolitiska frågor* (dnr. Ju2005/9433/STO)
- 2005 Regeringsbeslut, *Arbetsgrupp med uppgift att samordna myndigheternas arbete med storstadspolitiska frågor* (dnr. Ju2005/9434/STO)
- 2006 Europeisk storstadskonferens, *Urban Futures 2.0 – Urban Governance and Urban Partnership* i Stockholm (www.urbanfutures.se)
- 2006 Kommitté, *Koordinator för samverkan inom storstadspolitikens lokala utvecklingsarbete* (dir. 2006:66, Ju2006:06)
- 2006 Regeringsbeslut, *Överläggningar om lokala utvecklingsavtal för 2007* (dnr. Ju2006/3869/STO)

Storstadspolitik – ett kunskapsbaserat utvecklingsarbete

I BÖRJAN AV 1990-talet uppmärksammade storstadskommunerna staten på behovet av samverkan för att bryta den segregation som framförallt vuxit fram i storstädernas förorter. Bakgrunden var kommunernas erfarenheter av tillfälliga projekts begränsade möjligheter att i grunden påverka segregationen. Tidigt konstaterades att egentliga hinder för samverkan sällan fanns, till exempel regelhinder. Däremot fanns ett stort behov av att öka kunskapen om vad som krävs för att få igång en bestående samverkan.

Under storstadsarbetets inledande år, 1998–2003, avsatte staten drygt 2 miljarder kronor för att, i första hand genom lokalt utvecklingsarbete, utveckla kunskaper i form av metoder och samarbetsformer för att långsiktigt bryta segregationen. Arbetet som har fortgått efter detta har främst ägnats åt att överföra kunskaperna från de inledande åren till statens och kommunens ordinarie verksamheter. Detta har inneburit att såväl stat som kommun har förändrat sina verksamheter.

Sammantaget är det nödvändigt att skapa och upprätthålla synliga strukturer för samverkan. Inom staten har man bland annat etablerat flera tvärssektoriella strukturer och organisationer för att stödja samverkan och samordning mellan en rad olika samhällsstrukturer, politikområden och sakfrågor. Dessa strukturer redovisas på följande sidor.

Regeringens Storstadsdelegation

Den dåvarande regeringen tillsatte 1999 en storstadsdelegation för att utveckla och samordna den nationella storstadspolitiken (Ku1999/207/IM). Storstadsdelegationen utgör ett förstärkt beredningsorgan inom Regeringskansliet. Den består av statssekreterare som representerar berörda departement samt Statsrådsberedningen. Ordförande i Storstadsdelegationen är statssekreteraren hos storstadsministern.

Storstadskoordinator

Under storstadspolitikens inledande år har det ibland på lokal och regional nivå varit svårt att få till stånd en samverkan och strategisk samordning av det lokala utvecklingsarbetet. För att förstärka och underlätta samverkan och samordning både på regional och lokal nivå tillsatte den tidigare regeringen en storstadskoordinator i juni 2006. Koordinatorns uppgift är att svara för en strategisk samordning mellan de lokala och regionala aktörerna som berörs av storstadspolitiken.

Arbetsgrupper

För att på nationell nivå underlätta övergången till ett lokalt utvecklingsarbete inom ramen för ordinarie verksamheter förordnade den förra regeringen två arbetsgrupper 2005. Den ena arbetsgruppen, som samlar representanter för sex departement, har till uppgift att inom Regeringskansliet samordna arbetet med storstadspolitiska frågor. Den ska bland annat ta fram förslag till strategier och rutiner för samordning inom Regeringskansliet samt bidra till att de kunskaper som hittills vunnits inom storstadsarbetet tas tillvara inom Regeringskansliet. Arbetsgruppen ska slutföra sitt arbete senast december 2007.

Den andra arbetsgruppen, som samlar representanter från elva myndigheter, har till uppgift att samordna de mest centrala myndigheternas arbete med storstadspolitiska frågor. Arbetsgruppen ska bidra till:

- en tvärssektoriell samordning i det fortsatta arbetet,
- analysen av utvecklingen i berörda stadsdelar,
- kunskaps- och erfarenhetsutbyte samt
- arbetet med revideringen av lokala utvecklingsavtal innehåll och form på myndighetsnivå.

Arbetsgruppen ska slutföra sitt arbete senast december 2007.

Referensgrupper

Inom ramen för storstadspolitiken finns även referensgrupper som representerar och ansvarar för samordningen på lokal och regional nivå.

Dessa består av representanter från kommunerna, landstingen samt företrädare för statliga myndigheter på regional nivå.

Vidare, för att koordinera, utbyta kunskaper och erfarenheter och för att följa det lokala utvecklingsarbetet träffas regelbundet en referensgrupp bestående av kommunsamordnare (de kommunala tjänstemän som kommunerna utsett till övergripande samordnare och kontaktpersoner i storstadsarbetet) för de kommuner som tecknat lokala utvecklingsavtal.

Europeiskt kunskaps- och erfarenhetsutbyte under 2006

European Urban Knowledge Network

Vid det informella ministermötet i Rotterdam 2004 beslutades att starta en försöksverksamhet om ett europeiskt urbant kunskapsnätverk. Nederländerna tog huvudansvar för processen och har tillsammans med Europeiska kommissionen och 14 europeiska medlemsländer byggt ett nätverk som länkar samman respektive deltagarland. Sverige har uppmuntrat och nära följt processen avseende EUKN som observatör men har inte deltagit i försöksverksamheten. Regeringskansliet bereder frågan om ett fullföljande av det svenska deltagandet i nätverket. Mer information om EUKN finns på www.eukn.org.

Städers bidrag till Europas tillväxt och sociala sammanhållning

I kommissionens strategiska riktlinjer för tillväxt och sysselsättning 2007–2013 lyfts städer fram som prioriterade områden för att nå de uppsatta målen för tillväxt och social sammanhållning.

I urbana områden bör fokus vara att förbättra konkurrenskraften och finna en balans mellan de ekonomiskt starkaste regionerna och övriga urbana områden. Åtgärder måste vidtas för att åtgärda problem med social utestängning, hög och växande brottslighet och allmänt försämrad livskvalitet i utsatta urbana områden. Generellt anser kommissionen att stödet ska fokuseras på att utveckla delaktigheten och integrerade strategier som är kapabla att hantera höga koncentrationer

av ekonomiska, miljömässiga och sociala problem i storstadsområden.

I det förslag som kommissionen presenterat avseende strukturfondernas utformning för perioden 2007–2013 ska såväl ESF som ERUF-fonderna kunna stödja vissa storstadsområden genom strategier som bygger på en helhetssyn och ett aktivt deltagande från berörda parter för att åtgärda ekonomiska, miljömässiga och sociala problem.

Kommissionen anger också i sina riktlinjer att utbyte av erfarenheter och goda exempel som omfattar urban utveckling och implementering av samarbetsprogram kommer att stödjas.

Urban och Urbact är gemenskapsinitiativ inom ramen för EU:s strukturfonder perioden 2000–2006. Urban II Göteborg är det enda svenska EU-programmet för hållbar utveckling av utsatta storstadsområden under innevarande program period, medan Malmö tog del av Urban I åren 1996–99.

Förberedelser inför strukturfondsperioden 2007–2013

Under våren 2006 bereddes frågan om organisering och prioritering avseende de strukturfondsmedel på cirka 15 miljarder som tilldelats Sverige från den Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF) samt den Europeiska Socialfonden (ESF).

I juni antog den förra regering en Nationell strategi för regional konkurrenskraft och sysselsättning. I den anges fördelning av medel per region, prioriteringar för insatser och hur organiseringen av hanteringen av strukturfondsmedel ska ske.

Storstäder är tillsammans med glesbefolkade områden i norra Sverige prioriterade områden i strategin. I strategin anges bland annat att för de regioner där de tre storstäderna ingår ska ett särskilt insatsområde skapas för insatser riktade till dessa.

En översyn av den Nationella strategin gjordes i enlighet med Budgetpropositionen 2007 under hösten 2006. Beredning av programmet för ESF pågår inom Regeringskansliet. När den nationella beredningen är klar, lämnas Sveriges förslag till Kommissionen för godkännande.

Urban Futures 2.0

I maj stod Sverige tillsammans med Europeiska kommissionen och Stockholms stad värd för den internationella storstadskonferensen Urban Futures 2.0. Temat för konferensen var Urban Governance som redskap för att nå Lissabonstrategin och Göteborgsagendans mål om tillväxt och hållbar utveckling.

Dokumentation finns samlad på <http://www.urbanfutures.se>.

Peer Learning-modell för kunskaps- och erfarenhetsutbyte kring lokalt utvecklingsarbete

För att möjliggöra ett utbyte både på nationell och internationell nivå kring lokalt utvecklingsarbete arbetar Sverige för att finna en modell för kollegiegranskning av insatser i utanförskapsområden. Modellen är tänkt att möjliggöra jämförelser mellan utvecklingsarbete trots olika utgångsförutsättningar. Utvecklingsarbetet av modellen sker tillsammans med Mångkulturellt centrum i Fittja.

Under konferensen Urban Futures 2.0 presenterades därför och diskuterades bland annat en modell för peer-learning kring lokalt utvecklingsarbete. Diskussionen fördjupades vid en workshop som Storstadskansliet arrangerade tillsammans med Mångkulturellt centrum om "Peer-learning in the field of local urban development work" på den elffte International Metropolis-konferensen som ägde rum 2–6 oktober 2006. En delredovisning av modellen genomfördes på den nationella storstadskonferensen 15–16 november 2006.

Skills for the Future Symposium

Vid det informella storstadsministermötet i Bristol 2005 ställde sig Europas storstadsministrar bakom Storbritanniens förslag om att arrangera ett symposium, Skills for the Future – making better places in Europe, i Leeds i november 2006. Symposiet behandlade frågor kring praktiska färdigheter och erfarenheter om hur olika europeiska aktörer arbetar med en hållbar stadsdelsutveckling. Sverige medfinansierade symposiet och deltog aktivt i förberedelserna. Syftet med symposiet var att öka kunskapen om hur olika färdigheter och yrkesgrupper kan samverka och delta mer aktivt i arbetet med att bygga och utveckla hållbara städer. Kunskap och erfarenheter från symposiet fördes vidare av Mångkulturellt centrum i Botkyrka till den nationella storstadskonferensen som i år ägde rum i Fittja den 15–16 november 2006.

Inclusive Cities

Den 19–20 november arrangerade Göteborgs stad tillsammans med Europeiska kommissionen en konferens för erfarenhetsutbyte mellan städer som haft Urban II program samt för det nationella storstadsarbetet inom ramen för lokala utvecklingsavtal som bedrivits i Göteborg.

Inter-Service Group on Urban Development

För att förstärka de urbana frågornas roll inom Europeiska kommissionen har DG Regio, som bland annat ansvarar för frågor som rör urban utveckling, tagit initiativ till en tvärsektoriell arbetsgrupp inom kommissionen. Arbetsgruppen, Inter-Service Group on Urban Development, har till uppgift att ta fram en guide för The Urban Dimension of EU Policies for 2007–2013.

Viktigare nationella aktiviteter för det lokala utvecklingsarbetet

FEBRUARI

Storstadsmöte Ett Storstadsmöte hålls årligen för att diskutera storstadspolitikens utveckling och framtid. Vid mötet samlar storstadsministern Storstadsdelegationen, generaldirektörerna för de mest centrala myndigheterna och ledande politiska företrädare för de kommuner som tecknat lokalt utvecklingsavtal.

MARS–MAJ

Dialogturné Storstadskansliet genomför en dialogturné till kommunerna för att följa upp utvecklingen i stadsdelarna inför revideringsarbetet.

Representanter för det lokala utvecklingsarbetet från såväl kommun, stadsdelarna och myndigheter som andra aktörer samlas och redogör för situationen i respektive stadsdel.

Myndighetsdialog Diskussioner förs mellan kommunerna och de statliga myndigheterna utifrån gällande samverkansöverenskommelser om de strategiska stadsdelsplanerna; hur målen för arbetet ska revideras och vilka insatser ska genomföras är ämnen för dialogen.

Uppföljning Storstadsmöte Storstadskansliet anordnar ett uppföljningsmöte med tjänstemän från berörda myndigheter och kommuner om övergripande slutsatser från vårens dialoger och Storstadsmötet. Syftet är att tillsammans identifiera eventuella hinder och förslag till förändringar och förbättringar inför parternas budgetarbete.

JUNI

Revidering lokala utvecklingsavtal Revidering av avtalen påbörjas på stadsdelsnivå. I revideringen diskuteras hur måluppfyllelsen sett ut under det gångna året, om mål eller annat innehåll i avtalet eller bilagor behöver justeras.

Under juli–september förs dialog mellan staten och kommunerna om revidering av avtalen. Ett förslag till reviderat avtal tas fram. Beslut om de reviderade avtalen fattas i december.

Årlig statistisk rapport I månadsskiftet juni/juli lämnas en rapport till Regeringskansliet från Integrationsverket (databasen STATIV) med statistiskt underlag för utvecklingen i de stadsdelar som omfattas av avtalen. Denna rapport är grunden till uppföljningen av de lokala utvecklingsarbetet.

SEPTEMBER–OKTOBER

Oktoberrapporter Kommunerna lämnar in oktoberrapporter om utvecklingen i stadsdelarna. Kommunerna och de statliga myndigheterna redovisar vid detta tillfälle till regeringen hur utvecklingen i stadsdelarna under året har varit. Oktoberrapporterna är ett av underlagen till Storstadsdelegationens årsrapport.

Myndigheternas återrapporteringar Myndigheterna inkommer med rapporter angående sitt arbete med storstadspolitiska frågor.

NOVEMBER

Nationella storstadskonferensen En nationell storstadskonferens hålls för nationellt och internationellt erfarenhets- och kunskapsutbyte. Till konferensen bjuds forskare, näringslivsrepresentanter, samt representanter från stadsdelar, kommun och staten in.

DECEMBER

Regleringsbrev I Regeringskansliet revideras regleringsbrev för de statliga myndigheter och förslag till storstadspolitiska skrivningar lämnas utifrån slutsatserna från vårens olika dialogmöten.

Årsrapport Storstadsdelegationen lämnar sin årsrapport till regeringen. Årsrapporten är ett av underlagen till nästa års storstadsmöte.

Situationen i de 24 stadsdelar som omfattats av lokalt utvecklingsavtal 2006

SITUATIONEN OCH FÖRUTSÄTTNINGARNA i de 24 stadsdelar som hittills omfattats av storstadsarbetet ser olika ut. Stadsdelarna har också utvecklats olika sedan storstadsarbetets början. I denna årsrapport beskrivs vilket fokus det lokala utvecklingsarbetet i stadsdelarna har haft senaste året, vilka verksamheter som stödjer detta arbete, samt hur läget i stadsdelen ser ut. Lägesrapporten nedan bygger främst på kommunernas årliga rapportering till regeringen, de så kallade oktober-rapporterna, i vilka det lokala utvecklingsarbetets utveckling det senaste året beskrivs.

BOTKYRKA MED STADSDELAR

I Botkyrka ingår Alby, Fittja och Hallunda/Norsborg i storstadsarbetet. I samtliga dessa stadsdelar har det lokala utvecklingsarbetet fokuserat kring ungdomars livssituation. Ungdomarnas situation i skolan, på fritiden och inför arbetsmarknaden har varit centrala frågor för stadsdelarna. Även trygghetsfrågor i den offentliga miljön har varit centralt för kommundelarnas utvecklingsarbete.

- 89 procent av Albyborna anser att "Botkyrka är en bra kommun att bo, leva och verka i".
- 81 procent anser att "Botkyrka är en trygg kommun att bo, leva och verka i".
- Valdeltagandet i Alby var 57,9 procent år 2006. Detta är en ökning med 1 procentenhet sedan valet 2002.

ALBY

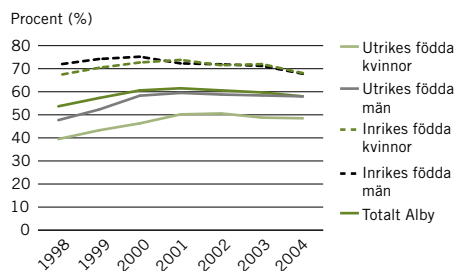
Alby är beläget i norra Botkyrka cirka 30 minuter från Stockholm. Det moderna Alby växte fram under åren 1970-1975. I området bor cirka 11 300 personer främst i större kvarter med hyreshus. Mot Albysjön finns även områden med småhus och radhus. I stadsdelen finns fem kommunala förskolor, en öppen förskola, två grundskolor och tre fritidsgårdar. I Alby centrum finns bland annat medborgarkontor, apotek, familjecentral, vårdcentral, församlingslokal och folktandvård. Dessutom finns ett antal småbutiker, restauranger och kaféer. I närheten till bostadsområdena finns även ett handelsområde med ett antal större lågpriskedjor och affärer.

I Alby har man arbetat för att ställa medborgaren i centrum. Kultur- och fritidsförvaltningen har i samverkan med Botkyrkabyggen, Alby ungdomsråd, skolan, socialförvaltningen bland annat arbetat för att förbättra fritidsprogrammet i stadsdelen. Likaså har skolan, Subtopia och föreningsrådet arbetat för att utveckla Subtopia till en levande verksamhet för samtliga albybor.

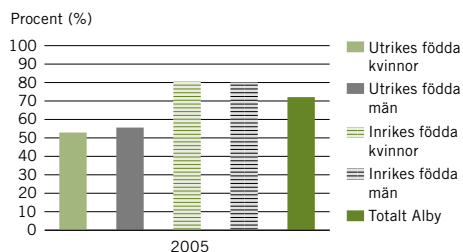
För att öka tryggheten i området har bland annat områdesvandringar genomförts för att kartlägga och åtgärda brister i utemiljön. Nattvandringen har också utökats till att ske två kvällar i veckan. I stadsdelen arbetar man också för att hitta nya arbetsformer för att öka tryggheten.

Cirkus Cirkör finns i Alby industriområde. I dag rymmer verksamheten föreställningar på turné i Sverige och världen, event, kurser och internationellt erkända utbildningar i nycirkus för barn och unga. År 2005 blev Cirkus Cirkör en institution med uppdrag att säkra nycirkusen som konstform och Cirkus Cirkörs framtida tillväxt. På S:t Botvids gymnasium har det estetiska programmet nycirkusinriktning i samarbete med Cirkus Cirkör. Hösten 2005 omvandlades Cirkuspiloterna till att bli Sveriges första högskoleutbildning i nycirkus, med Danshögskolan som huvudman.

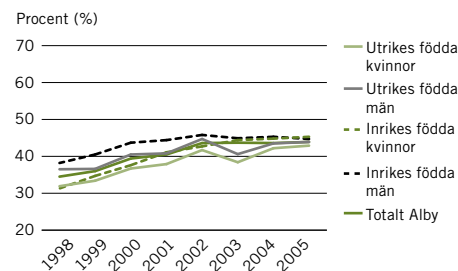
Andel sysselsatta, 20-64 år, 1998-2004

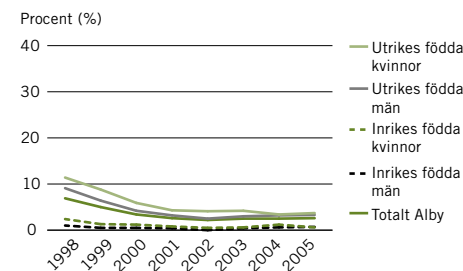
Andel elever med gymnasiebehörighet 2005

Andel med lägst 3-årig gymnasieutbildning, 24-64 år, 1998-2005

Andel beroende av långvarigt försörjningsstöd, 18-64 år, 1998-2005

FITTJA

I Fittja bor det knappt 7 200 personer. Av dessa har 90 procent utländsk bakgrund, 40 procent är under 24 år, de kommer från 52 länder och talar 47 olika språk. Större språk är turkiska, arabiska, kurdiska assyriska/syrianska och spanska. De boende bor huvudsakligen i hyreshus i området kring Fittjas tunnelbanestation och centrum, som byggdes under 1970-talet. I centrumet finns medborgarkontor, bibliotek, församlingslokal, vårdcentral, familjecentral, ett antal restauranger, kaféer och småbutiker.

I Fittja finns tre kommunala förskolor och en öppen förskola. Det finns också fyra grundskolor samt fritidsgårdarna Pulsen och Ungdomens Hus. Andra viktiga mötesplatser i och i närheten till Fittja är Fittja Strands strövområde, ridanläggning, Fittja Äng och Mångkulturellt centrum.

Sedan 1979 äger en årlig familjefestival rum på Fittja äng. I festivalen ingår bland annat karnevalståg och diverse scenframträdanden.

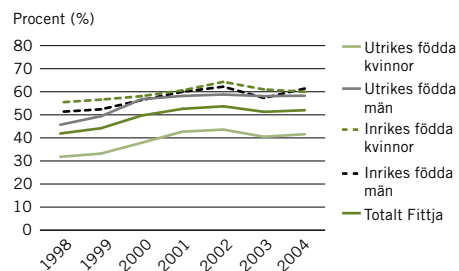
Det lokala utvecklingsarbetet i Fittja fokuserar på barn och ungdomar, men också på utvecklingen av dialogen med fittjaborna och föreningslivet, folkhälsan och tryggheten i området. Strategin för arbetet har varit att utgå från de boendes egna idéer och släppa fram invånarnas egna resurser för att tillsammans utveckla Fittja. De boendes engagemang för att utveckla Fittja har visat sig stark.

Ungdomens Hus, som kom till ur ett starkt engagemang mellan Fittjas ungdomar, lokala ungdomsledare och Botkyrkabyggen, inryms idag i det som tidigare var en tom sopsug. Satsningen möjliggjordes genom Botkyrkabyggens lyhördhet kring byggprocessen och medel via storstadsarbetet. Verksamheten lever vidare och är en central punkt i många av de lite äldre ungdomarnas fritid. Utöver många olika fritidsverksamheter är man också engagerad i arbetet med att slussa in ungdomar på arbetsmarknaden bland annat genom nära samarbete med Fittja Drift och Underhåll.

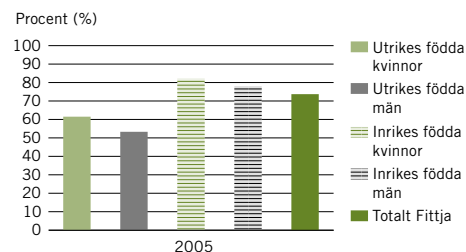
När det gäller områdets trygghet anses den fortfarande ligga på en låg nivå. Arbetet med att öka tryggheten pågår dock i form av nattvandringar i samverkan mellan Lugna Gatan, Ungdomens hus, Fittja Pulsen, skolorna och Botkyrkabyggen.

- 82 procent av Fittjaborna anser att "Botkyrka är en bra kommun att bo, leva och verka i".
- Lika många anser att Botkyrka är en trygg kommun att bo, leva och verka i".
- Valdeltagandet i Fittja var 58 procent år 2006. Detta är en ökning med 5,3 procentenheter sedan valet 2002.

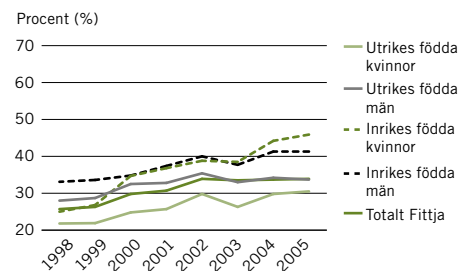
Andel sysselsatta, 20–64 år, 1998–2004

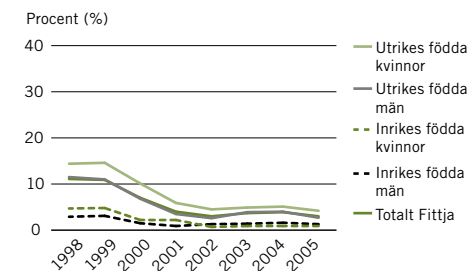
Andel elever med gymnasiebehörighet 2005

Andel med lägst 3-årig gymnasieutbildning, 24–64 år, 1998–2005

Andel beroende av långvarigt försörjningsstöd, 18–64 år, 1998–2005

- 88 procent av Hallunda/Norsborgsborna anser att "Botkyrka är en bra kommun att bo, leva och verka i".
- 80 procent anser att "Botkyrka är en trygg kommun att bo, leva och verka i".
- Valdeltagandet i Hallunda/Norsborg var 67,1 procent år 2006. Detta är en ökning med 4 procentenheter sedan valet 2002.

HALLUNDA/NORSBORG

Hallunda-Norsborgsområdet består av flera områden: Hallunda, Norsborg, Eriksbergsåsen, Slagsta och Fiskarhagen. I området bor cirka 17 900 människor i hyresrätter, bostadsrätter, kooperativ bostad och äganderätter i småhus. Småhusen ligger huvudsakligen i Slagsta. Området byggdes till största delen under 70-talet.

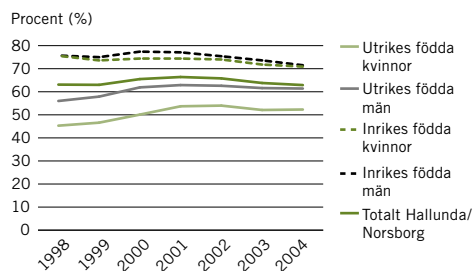
I området finns bland annat arbetsförmedling, folktandvård, försäkringskassa, bibliotek och vårdcentral. Här finns även fem kommunala grundskolor och sju förskolor, två träningskolor och en skola för autistiska barn samt en gymnasieskola. Stadsdelens kommersiella service är i huvudsak koncentrerad till Hallunda centrum och innehåller det mesta av dagligvaror. I Norsborg finns ett mindre stadsdelscentrum.

För att långsiktigt utveckla stadsdelen och att försöka nå målet att "Botkyrka är en bra kommun att bo, leva och verka i" har områdesgruppen i ettårsplanen för 2006 tagit fram en rad aktiviteter. Områdesgruppen består av representanter från de kommunala förvaltningarna, Botkyrkabyggen, Folkets Hus Hallunda, Föreningsrådet Hallunda-Norsborg och Hälsoteamet BotAkuten och syftar till att genom dialog med de boende utveckla området. Särskilt fokus ligger på frågor som rör trygghet och brottsförebyggande arbete, folkhälsa, och boendemiljö. Hittills har gruppen genomfört förebyggande insatser för framför allt

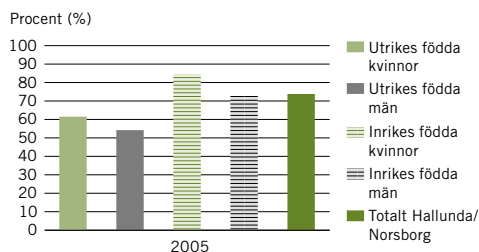
ungdomar. Matlagningsprojektet har varit en sådan insats, nattvandring en annan.

I stadsdelen arbetar man även med att de boende ska känna att de kan påverka kommunen. Som ett led i detta arbete har en rad informationsinsatser gjorts och ett antal stormöten/lokala rådslag genomförts. Botkyrkabyggen har, som ett resultat av arbetet, gjort en omorganisation för att även inkludera reparatörer, miljövårdare och bovårdare.

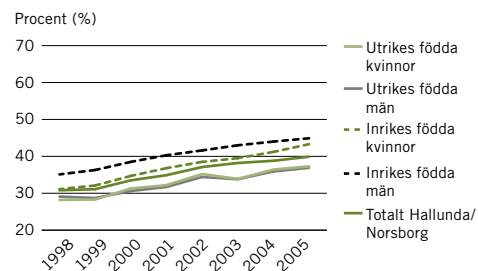
Andel sysselsatta, 20–64 år, 1998–2004

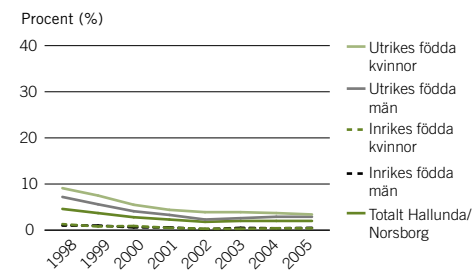
Andel elever med gymnasiebehörighet 2005

Andel med lägst 3-årig gymnasieutbildning, 24–64 år, 1998–2005

Andel beroende av långvarigt försörjningsstöd, 18–64 år, 1998–2005

GÖTEBORG MED STADSDELAR

I Göteborg omfattas Bergsjön, Gårdsten, Hjällbo och Norra Biskopsgården av storstadsarbetet. I flera av stadsdelarna har tydliga förbättringar skett i den fysiska miljön genom upprustning av såväl bostäder som torg och centrumbildningar samt utökad kommersiell service. Detta anses vara betydelsefullt för de boendes trivsel och för områdenas utveckling och attraktivitet. En viktig aktör i förnyelsearbetet har varit kommunens allmännyttiga bostadsföretag AB Framtiden. Många boende har också varit engagerade i arbetet.

Utvecklingstrenden har under en följd av år varit positiv i storstadsarbetets områden när det gäller utbildningsnivå, förvärvsfrekvens, försörjningsstödsberoende och valdeltagande. Situationen är bättre idag än för tio år sedan men de senaste två åren har utvecklingen avstannat och skillnaderna jämfört med Göteborg totalt är fortfarande stora.

- Valdeltagandet i Bergsjön var 52,5 procent år 2006, vilket är en minskning med 2,1 procentenheter sedan valet år 2002.

- I Bergsjöns skolor ges modersmålundervisning i följande språk: albanska, amhariska, arabiska, assyriska, bosniska, dari, engelska, franska, kantonesiska, kroatiska, kurdiska, lingala, make-donska, mandinka, pashto, persiska, polska, portugisiska, punjabi, romani, rumänska, ryska, serbiska, somaliska, sydkurdiska (Sorani), spanska, tagalog, thailändska, tigriska, turkiska och vietnamesiska.

BERGSJÖN

Bergsjön har en god stads- och luftmiljö genom sitt geografiska och topografiska läge, en bit från trafikerade leder och industriområden. I området finns gott om gröna ytor där lekplatser, bollplaner och primära gångstråk lyfts fram och renoverats. Bebyggelsen domineras av flerfamiljshus, närmare 80 procent är hyresrätter. Vägnetet med en ringled och säckgator är ur trafiksäkerhetssynpunkter säker, men upplevs ändå av många som otryttigt. Det som var en tillgång när stadsdelen planerades med trafikseparering och generösa grönytor ses idag som stadsdelens svaghet. Det är också få göteborgare från andra delar av staden som har vägarna förbi eller ärenden att uträtta.

I Bergsjön bodde 14 500 personer år 2005. Mer än halva befolkningen är född i ett annat land än Sverige. De största enskilda grupperna kommer ursprungligen från före detta Jugoslavien, Irak och Somalia. Antalet språk som talas i stadsdelen uppskattas till 42 och 92 procent av skolans elever är berättigade till modersmålsundervisning.

I Bergsjön finns en tradition av samverkan. Fyra råd utgör bas i samverkansarbetet; *Rådet för arbete, utbildning och rehabilitering*, *Rådet för sociala frågor*, *Rådet för hälsa* samt *Rådet för ett tryggt och trivsamt Bergsjön*. I råden ingår representanter för stadsdelsförvaltning, arbetsförmedling, försäkringskassa, primärvård, fastighetsägare, kyrka och polis. Deras uppgifter och ansvarsområden samordnas i en grupp, bestående

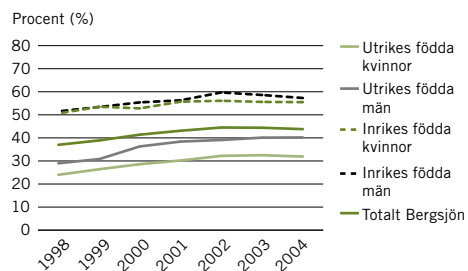
av de fyra ordförandena, stadsdelsnämndens presidium och stadsdelschefen. Denna organisation har spelat stor roll i storstadsarbetet. Det finns också föreningsråd, handikappråd, pensionärsråd med mera.

I Bergsjön erbjuder Arbetsforum stöd till arbetssökande med ett särskilt ungdomsspar sedan 2006. Arbetet anses framgångsrikt och verksamheten är år 2006 till hälften finansierad av stadsdelsnämnden och fullt ut från och med år 2007. Vidare har socialtjänsten i Bergsjön tillsatt en rehabiliteringskoordinator med uppgift att vidta åtgärder för personer med försörjningsstöd och hälsoproblem.

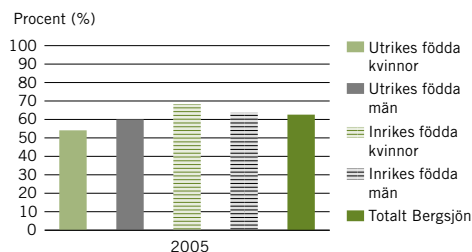
Familjecentralen i Bergsjön innebär en samlokalisering av mödravård, barnhälsovård, öppen förskola och förebyggande socialtjänst. I december 2005 flyttade Familjecentralen till nya lokaler med unika möjligheter att stödja blivande och nyblivna föräldrar i deras föräldraskap. Från och med 2007 övergår verksamheten i reguljär regi och finansieras av stadsdelsförvaltningen och primärvården.

I samma hus har även Medborgarservice nyöppnat en verksamhet som rymmer bibliotek med lärcentra, medborgarkontor, föreningsforum, hälsotek och kulturarrangemang. Här erbjuds invånarna bok- och filmlån, studierum, lånedatorer, samhällsvägledning, information om hälsa och kulturupplevelser. Medborgarservice har bland annat fungerat som förtidsröstningslokal och centrum för föreningarnas valaktiviteter. Cirka 900 personer förtidsröstade här.

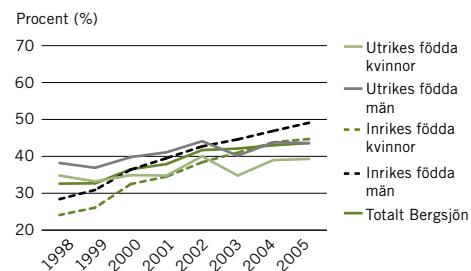
Andel sysselsatta, 20–64 år, 1998–2004

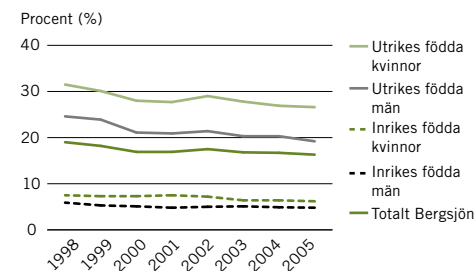
Andel elever med gymnasiebehörighet 2005

Andel med lägst 3-årig gymnasieutbildning, 24–64 år, 1998–2005

Andel beroende av långvarigt försörjningsstöd, 18–64 år, 1998–2005

GÅRDSTEN

Gårdsten är ett av fyra områden inom stadsdelsnämnden Gunnared. Antalet invånare i Gårdsten var år 2005 cirka 7 200 personer. På senare tid har en minskning skett av antalet barnfamiljer, vilket fått till följd att elevunderlaget sjunkit. Antalet språk som talas i området uppskattas till 50. Modersmålsundervisning erbjuds för cirka 25 av dessa grupper.

I området finns totalt 3 121 bostadsenheter, varav 2 809 i flerbostadshus och 312 i småhus. Merparten av bostadsbeståndet är i allmännyttans regi. Sedan slutet av 1990-talet har skett en omfattande satsning på förnyelse av bostäder och centrumbildning.

Omstrukturering av området har varit en positiv förändring för Gårdsten. Renoveringen och ombyggnaden av samtliga bostadsenheter samt nedmonteringen av några större hyresenheter har varit betydelsefull för områdets positiva förändring. På platsen för de nedmonterade hyresenheterna pågår projektering av småhusbebyggelse.

Den kommersiella servicen är koncentrerad till Gårdstens centrum. I centrumet finns en dagligvarubutik, charkuteributik, fiskaffär, kafé, konditori, bankomat, läkare- och tandläkarmottagning, resebyrå, bankomat och kassaservice. I området finns också ett 20-tal verkstadsföretag med ett relativt brett utbud som cykelverkstad, färghandel, livsmedelsbutiker och glasmästeri.

Jobbhörnet är till för personer som söker socialbidrag för första gången, är arbetslösa och är boende i stadsdelarna Gunnared och Lärjedalen. Verksamheten drivs i samarbete mellan arbetsförmedlingen, socialtjänsten och försäkringskassan. Jobbhörnet erbjuder matchning till lediga jobb och kortare utbildning.

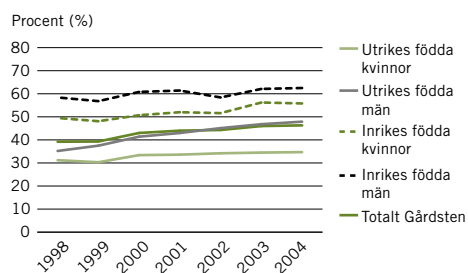
Gårdstens språkutvecklingsprogram som startade 1999 har nu helt integrerats i förskolorna och i grundskolan. Till stöd för det pedagogiska arbetet i förskolan och skolan har stadsdelsförvaltningen tagit fram en utvecklingsplan om "Interkulturellt och flerspråkigt arbete i Gårdsten". Planen utgår ifrån de lärdomar och erfarenheter som gjorts i storstadsarbetet.

Vidare handlar "Skolan mitt i byn" om samverkan mellan skolorna och föreningslivet i Gårdsten. Genom att upplåta lokaler under kvällar, helger och lov har skolorna öppnat en mötesplats för invånarna. Idag har områdets internationella föreningsråd tagit över ansvaret för verksamheten.

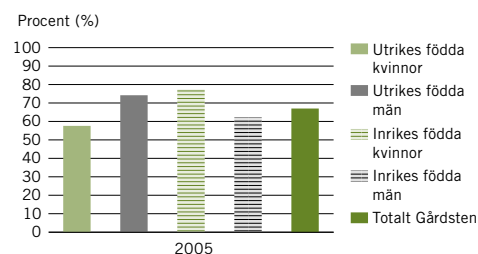
I Gårdsten finns även ett 25-tal aktiva föreningar. En stor del är verkstadsföretag i det internationella föreningsrådet. Många av föreningarna har bildats med utgångspunkt från medlemmarnas etniska tillhörighet.

- Genom åtgärden Jobbhörnet har 533 personer kunnat avföras från försörjningsstöd under perioden februari 2004 till juni 2006. Det motsvarar omkring 60 procent av de deltagare som har varit inskrivna vid Jobbhörnet.
- De språk som ingår i modersmålsundervisningen i Gårdsten är albanska, arabiska, bosniska, engelska, grekiska, kantonnesiska, kroatiska, kurdiska, lettiska, persiska, polska, romani, serbiska, somaliska, sorani, spanska, tagalog, tigrinja, urdu.
- Valdeltagandet i Gårdsten var 47,6 procent år 2006, vilket är en ökning med 1,5 procentenheter sedan valet år 2002.

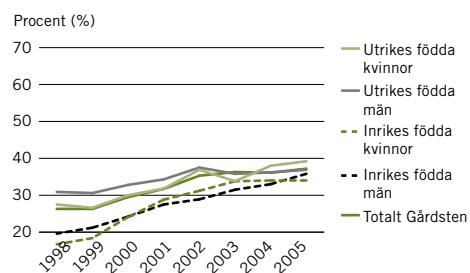
Andel sysselsatta, 20–64 år, 1998–2004

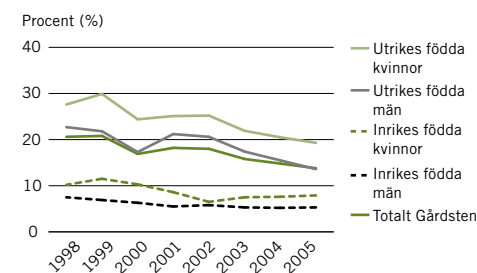
Andel elever med gymnasiebehörighet 2005

Andel med lägst 3-årig gymnasieutbildning, 24–64 år, 1998–2005

Andel beroende av långvarigt försörjningsstöd, 18–64 år, 1998–2005

- Trygghetsindex mäts årligen genom att boende i de kommunala hyreslägenheterna svarar på en enkät. Det visar på en nedgång av det sammanfattande index som finns för trygghet. Den upplevda tryggheten har stabiliserats på en lägre nivå, med ett index på 54, år 2006 jämfört med 64 under åren 2000–2003. För hela den kommunala bostadskoncernen Framtiden var index 64, år 2006
- Anmälningar av våldsbrott har ökat i Hjällbo till 30 anmälningar/1000 invånare under perioden 2004–2006. Bakom detta återfinns en hel rad förklaringar och enstaka händelser
- Valdeltagandet i Hjällbo var 53,3 procent år 2006, vilket är en ökning med 3,4 procentenheter sedan valet år 2002.

HJÄLLBO

Hjällbo etablerades i mitten på 1960-talet, som ett av de första områdena inom miljonprogrammet i Göteborgs stad. Hjällbo Centrum är idag ett fullt utbyggt stadsdelstorg med ett relativt stort utbud av affärer och serviceinrättningar. Det finns bank, bankomat, apotek, vårdcentral, klädaffärer och mataffärer samt flera servicebutiker. Torget ger service i flera avseenden till angränsande områden i Lärjedalen.

Under 1990-talet skedde en mycket stor inflyttning av personer direkt från utlandet. Idag bor cirka 7 250 personer i Hjällbo. Området har en ung befolkning. Andel av invånarna som är mellan 0–20 år är 36 procent. Personer i arbetsför ålder 20–64 år ökar och uppgår nu till 56 procent, och personer 65 år och äldre är endast 7,5 procent av befolkningen.

De största språken bland invånarna är arabiska, kurdiska, somaliska och bosniska. I de kommunala grundskolorna i Hjällbo deltar läsåret 2006/2007, 65 procent av eleverna i modersmålsundervisning och 97 procent av eleverna har svenska som andraspråk.

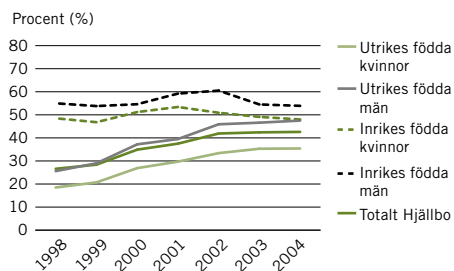
Socialkontorets projekt ”Trappa upp” syftar till att människor som är beroende av försörjningsstöd ska få en egen försörjning via utbildning, praktik och andra åtgärder. Skolresultaten har förbättrats. En positiv utveckling har skett de senaste åren, men fortfarande på en lägre

nivå än genomsnittet för kommunen. Betygen i årskurs 9, våren 2006 har förbättrats, om man ser till andel elever som har betyg i alla ämnen. Några elever deltog i sommarskola och förbättrade resultaten.

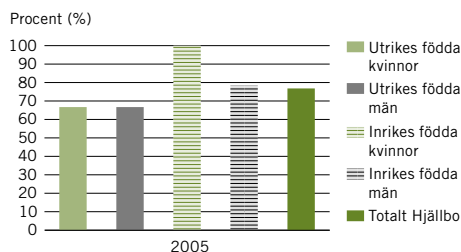
I Hjällbo har samverkan främst skett mellan stadsdelsförvaltningens områdesorganisation och socialkontoret. Vidare har HjällboBostaden varit en fortsatt viktig aktör. Ungdomsstyrelsen, arbetsförmedlingen, myndigheten för skolutveckling och europeiska socialfonden är andra samverkanspartners. Samverkan med brukare och boende i Hjällbo sker främst i skolråd, och i en skola i en lokal skolstyrelse, samt brukarråd i bibliotek. För barn och ungdomar finns ett råd för fritidsgården samt elevråd på respektive skolor.

I Hjällbo finns 45 föreningar. Av dessa beviljades ett 25-tal föreningar bidrag under 2005. Många av föreningarna är bildade på etnisk grund, men är i allmänhet öppna för alla intresserade. Föreningsverksamheten är en välbesökt mötesplats för både barn och vuxna, dagtid som kvällstid. Flera religiösa samfund har verksamhet i Hjällbo. De muslimska samfundet har endast enklare föreningslokaler och under Ramadan används skolornas idrottssalar. Flera föreningar har ett omfattande samarbete med stadsdelsförvaltningen inom både socialtjänst och ungdomsverksamhet. Det är förhållandevis vanligt att föreningarna har anställd personal med olika anställningsformer.

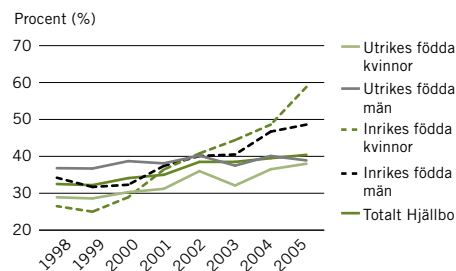
Andel sysselsatta, 20–64 år, 1998–2004

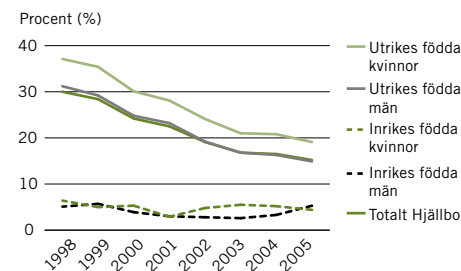
Andel elever med gymnasiebehörighet 2005

Andel med lägst 3-årig gymnasieutbildning, 24–64 år, 1998–2005

Andel beroende av långvarigt försörjningsstöd, 18–64 år, 1998–2005

NORRA BISKOPSGÅRDEN

Norra Biskopsgården byggdes under 1950- och 1960-talen. Norra Biskopsgården ligger mittemellan södra Biskopsgården och Länsmansgården och är ett område som domineras av tre-, fyrvåningshus med många gårdar och ett centralt torg.

Bebyggelsen i Norra Biskopsgården består nästan helt av flerfamiljs- hus och närmare 85 procent av bostäderna ägs av kommunen. Ett mindre antal småbutiker finns insprängda i bostadsområdet. Vid Friskvädertorget finns ett antal affärer, gatukök samt en förhållandevis stor livs- medelsbutik. Här finns också en dagcentral och stadsdelsförvaltningens medborgarkontor, IdéPunkten. I övrigt saknas tillgång till annan känd kommersiell- respektive annan samhällsservice, som bankkontor, bankomat, polisstation, eller vårdcentral.

I Norra Biskopsgården bor 4 691 personer. De största språken utöver svenska är arabiska, turkiska och somaliska. I Biskopsgården finns ett 90-tal föreningar. Många av dessa är verksamma i Norra Biskopsgården.

”S-14 – sysselsättning inom 14 dagar”, kallades tidigare SIV-projektet. Verksamheten stödjer arbetslösa att komma i sysselsättning genom praktik eller jobb. Det sker genom program som bland annat innebär individuell coachning. Målgruppen är långtidsarbetslösa som oftast

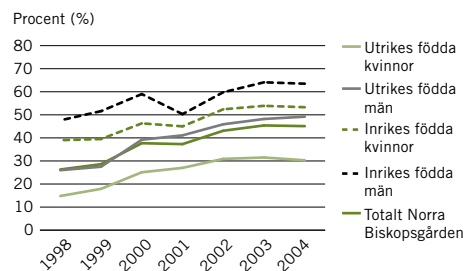
inte tillhör arbetsförmedlingens målgrupp. Arbetet är idag del av stadsdelsförvaltningens reguljära verksamhet.

Inom ramen för de olika insatsområdena sker samverkan med många olika aktörer såsom arbetsförmedling, försäkringskassa, primärvård, polis, föreningar, Kvinnofolkhöskolan med flera. Den så kallade Bo Bra-processen är en tillgång i det lokala utvecklingsarbetet. Det är ett samarbete som startade 1993 mellan stadsdelsförvaltning, bostadsföretag och stadsbyggnadskontoret. Bo Bra-processen har varit en aktiv plattform för storstadsarbetets genomförande och är idag en aktiv del i dialogen med de boende och de insatser som sker genom IdéPunkten. Insatserna inom ramen för IdéPunkten är fokuserade på att bedriva informationsinsatser och boendedialog, samordna pågående åtgärder i storstadsarbetet samt bidra till uppföljning och stödja implementering av de metoder och åtgärder som utarbetats genom storstadsarbetet.

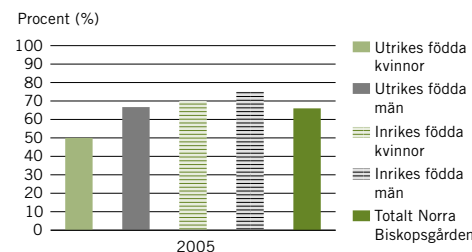
Vad gäller den fysiska utvecklingen av Norra Biskopsgården har bland annat ett utvecklingsarbete av Friskvädertorget inletts på initiativ från boende. Fastighetsägare och stadsdelsförvaltning har tagit initiativ till en intresseförening för torgets utveckling. För närvarande genomförs en utredning för att ta fram en plan för Friskvädertorget funktion, säkerhet och utformning.

- Av de 361 deltagarna som i augusti 2006 var inskrivna i S-14 var hälften mellan 18 och 25 år, 70 procent hade utländsk bakgrund och 75 procent var män. Av dessa var 45 deltagare i praktik, 92 hade fått arbete och 25 var i utbildning. Av dem som fått arbete hade 21 fått tillsvidareanställning och 71 hade fått anställning på viss tid eller timanställning. Nio deltagare hade avslutat ett arbete.
- Valdeltagandet i Norra Biskopsgården var 50,9 procent år 2006.

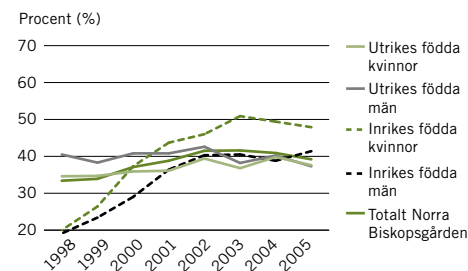
Andel sysselsatta, 20–64 år, 1998–2004

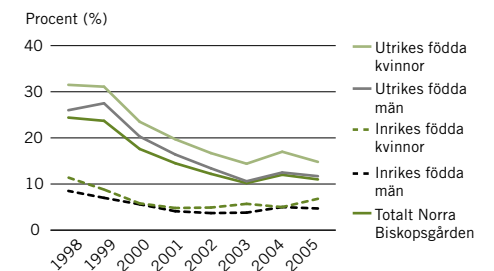
Andel elever med gymnasiebehörighet 2005

Andel med lägst 3-årig gymnasieutbildning, 24–64 år, 1998–2005

Andel beroende av långvarigt försörjningsstöd, 18–64 år, 1998–2005

- I Haninge genomfördes 2004 en boendeenkät för att bland annat undersöka om de boende känner sig trygga i kontakten med sina grannar. I centrala Jordbro svarade 64 procent att man kände sig trygg i kontakten med grannar.
- Jordbro delas in i fem valdistrikt. I centrala Jordbro var valdeltagandet 55,3 procent, vilket är en minskning på 0,6 procentenheter sedan valet år 2002. I nordöstra Jordbro var valdeltagandet 53,2 procent, en minskning med 0,5 procentenheter. I västra Jordbro var valdeltagandet 53,6 procent, en minskning med 1,7 procentenheter. I sydvästra Jordbro var valdeltagandet 55,6 procent, en minskning med 0,3 procentenheter. I sydöstra Jordbro, slutligen, var valdeltagandet 2006 58,2 procent, en minskning med 0,6 procentenheter.

HANINGE MED STADSDEL

JORDBRO

Jordbro ligger centralt i tätortsområdet söder om Haninge centrum. Stadsdelen är uppdelad i två delar med en företagspark och ett bostadsområde. I bostadsområdet bor cirka 9 300 personer, varav en stor del är unga och utrikes födda. I centrala Jordbro finns ett stort antal hyresrätter, medan övriga Jordbro består av småhus.

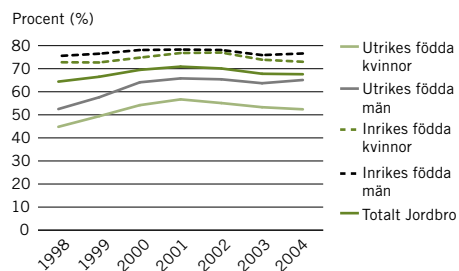
Centralt i Jordbro ligger Höglundaparken och centrum. Här finns en rad butiker, restauranger och kiosker. Vidare finns i anslutning till centrum en familjecentral, vårdcentral, folkhälsovård, församlingslokal, ett bibliotek och en fritidsgård. I området finns också sedan våren 2006 en närpolisstation. I Jordbro finns totalt fem skolor, varav fyra kommunala och en friskola.

I Jordbro finns planer på att utveckla området till en mer attraktiv bostads- och arbetsort. Bland annat ska befintliga parkstråk rustas upp och göras tryggare och mer tilltalande. Planer finns även för att rusta upp alternativt bygga ett nytt centrum.

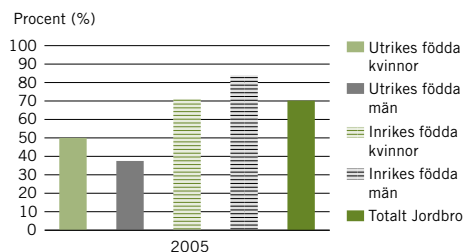
Under 2006 har framför allt insatser som syftar till att ge barn och unga goda uppväxtvillkor samt insatser som syftar till att skapa sysselsättning och höja utbildningsnivån genomförts. Bland annat har en samordnad och kombinerad insats av special- och socialpedagogik som riktar sig till barn med särskilda behov genomförts. Vidare ledde projektet "Nya vägar till arbete och vuxenliv" till nya fleråriga utbildningsinriktningar inom gymnasieskolan. Ett samarbete finns med Södertörns högskola där elever inom individuella programmet går ett så kallat förberedande högskoleår för att sedan gå vidare till högskolestudier.

Inom arbete och sysselsättning har personer som under lång tid varit borta från arbetsmarknaden getts nya möjligheter till arbete genom sfi-undervisning, friskvårdsaktiviteter och aktivt jobbsökande. Vidare har Kompetensverkstaden, en samverkan mellan arbetsförmedlingen, Arbetscentrum, CentrumVux med flera, arbetat för att samordna åtgärdsprogram inom olika myndigheter till individuella utvecklingsprogram.

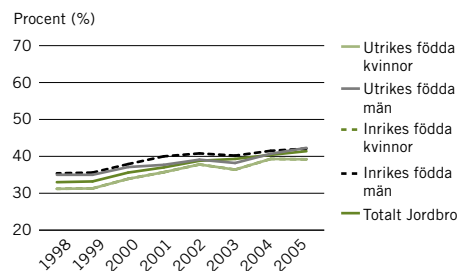
Andel sysselsatta, 20–64 år, 1998–2004

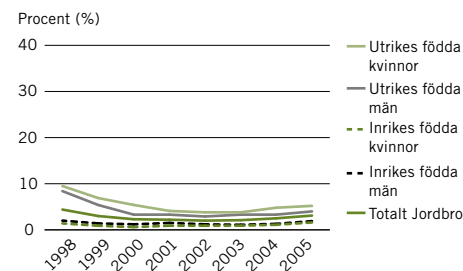
Andel elever med gymnasiebehörighet 2005

Andel med lägst 3-årig gymnasieutbildning, 24–64 år, 1998–2005

Andel beroende av långvarigt försörjningsstöd, 18–64 år, 1998–2005

HUDDINGE MED STADSDELAR

Huddinge kommun tecknade ett lokalt utvecklingsavtal med staten år 1999 för förändrings- och utvecklingsarbete för områdena Vårby gård i Vårby, Grantorp och Visättra i Flemingsberg och Västra Skogås i Trångsund-Skogås. Strategin för områdesutvecklingsarbetet i Huddinge har varit att mobilisera insatser och resurser som gör att alla områden integreras. Målet har sedan storstadsarbetets början varit att detta ska göras inom ramen för kommunens ordinarie verksamheter och resurser.

- Valdeltagandet i Grantorp var 53,6 procent år 2006, en ökning med 0,6 procentenheter. I Visättra var valdeltagandet 62,1 procent, en minskning med 2,1 procentenheter.

FLEMINGSBERG

Flemingsberg består av områdena Grantorp och Visättra. Totalt bor här 9 900 personer. Båda områdena har hög omflyttning, i Grantorp hela 18 procent (att jämföra med genomsnittet för Huddinge på 8 procent). Bebyggelsen i bostadsområdena Grantorp och Visättra består till stor del av kommunalt ägda flerbostadshus från 1960-, 70- och -90-talen.

Flemingsbergs station med pendel- och fjärrtåg ger området ett centralt läge på Södertörn. I området finns fyra grundskolor Annerstaskolan, Visättraskolan, Vistaskolan och Södertörns friskola, en vårdcentral och ett bibliotek. I Flemingsbergs centrum finns ett antal affärer och Flemingsbergs fritidsgård. Vid IT Gymnasiet i Södertörn, i anslutning till centrum, tog den första kullen elever studenten under våren 2004.

I Flemingsberg planeras för stora förändringar då området ska utvecklas till ett "modernt framtidssamhälle". En ny tingsrätt har byggts, centrum ska byggas om och bostadsbolagen planerar för upprustning av bostadsområdena. Vidare satsar grundskolorna på att profilera sig för att öka attraktiviteten.

En viktig samverkansverksamhet för Flemingsbergs utveckling är Forum Flemingsberg (före detta Flemingsberg Strategiforum). I forumet har även boende en plats. Utmaningen är att hitta samarbetsområden

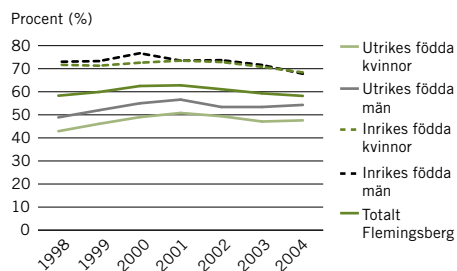
och samverkan som binder ihop de olika perspektiven som ibland står mycket långt från varandra. Samverkan runt den regionala utvecklingen har fått ökad tyngd genom beslutet att samverka mellan Huddinge och Botkyrka kommuner och landstinget. Inom ramen för forumet har man tagit fram ett utvecklingsprogram för att utveckla Flemingsberg till en regional kärna. I ett första steg vill man skapa ett välkänt, levande och attraktivt centrum.

När det gäller insatser för ökad tillväxt och egenförsörjning har merparten av verksamheterna flyttats till central nivå i kommunen, vilket uppfattas som negativt av de boende. Detta gäller inte minst arbetet med att få ungdomar i arbete.

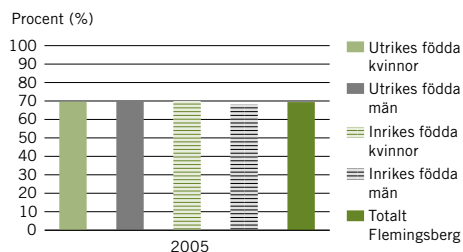
Liksom i Vårby Gård är språkutveckling en prioriterad fråga för utvecklingen i Flemingsberg. Insatser görs bland annat i samverkan mellan förskola, grundskola och bibliotek. Vidare har Myndigheten för Skolutveckling valt ut Annerstaskolan och Grantorps förskolor som idéskolor för mångfald.

Utifrån Flemingsbergs öppna förskola, som är en viktig mötesplats för småbarnsföräldrar, byggs en familjecentral upp. Arbetet sker i samverkan med kommunens socialförvaltning och barn- och utbildningsförvaltning samt landstingets barnvårdscentral.

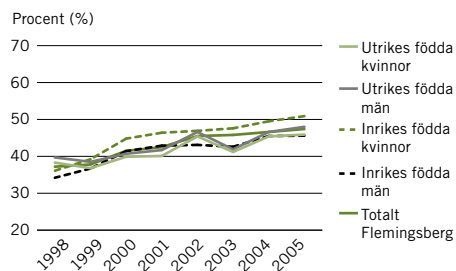
Andel sysselsatta, 20–64 år, 1998–2004

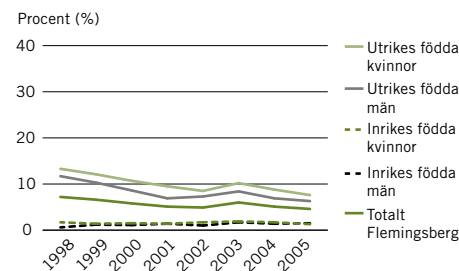
Andel elever med gymnasiebehörighet 2005

Andel med lägst 3-årig gymnasieutbildning, 24–64 år, 1998–2005

Andel beroende av långvarigt försörjningsstöd, 18–64 år, 1998–2005

VÅRBY GÅRD

Vårby gård utgör en mindre del av Huddinge kommun. I Vårby Gård bor 6 900 personer, varav cirka 48 procent är utrikes födda. Drygt 90 nationaliteter finns representerade. Omflyttningen i området har sedan länge legat på mellan 11 och 15 procent, med ett negativt inflyttningsnetto. Det innebär att antalet invånare sakta minskar.

Bostadsbeståndet utgörs i första hand av hyresrätter samt ett mindre antal bostadsrätter, äganderätter i småhus och fritidshus. I området finns bibliotek och vårdcentral. En av de största arbetsplatserna är Spendrups Bryggeri AB med över 300 anställda. De har även sitt huvudkontor i Vårby.

Vidare finns högstadieskola, sim- och sporthall, vårdcentral samt dagcentral för pensionärer och träfflokal för psykiskt funktionshindrade.

I samtliga stadsdelar i Huddinge har man tagit fram områdesplaner för att långsiktigt utveckla området. I Vårby Gård har detta bidragit till en positiv utveckling av brottsstatistiken, vilket bland annat förklaras av nattvandringar. Man förväntar sig att den positiva utvecklingen ska fortsätta, inte minst med tanke på att ett poliskontor ska öppna under våren 2007.

Det så kallade Vårbymötet har årligen genomförts för ökad samverkan mellan kommunala verksamheter, näringsliv, föreningar och boende. Som ett resultat tas en handlingsplan fram för hur samverkan ska utvecklas.

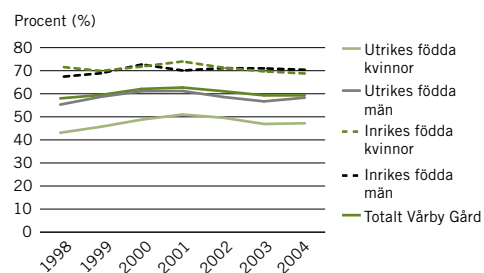
På Vårbyskolan görs särskilda insatser för att stödja barnens språkutveckling. I detta arbete är även Myndigheten för Skolutveckling involverad. Myndigheten har valt ut Vårbackaskolan till idéskola för mångfald, vilket innebär att skolan ska arbeta för att förbättra utbildningen för alla barn oavsett etnisk, social, språklig och kulturell bakgrund. Arbetet i Vårbys skolor anses ha bidragit till att barnens språkutveckling har förbättrats. Idag har samtliga barn individuella planer som innefattar språkutveckling.

Vad gäller arbetet med att förbättra folkhälsan i Vårby har Resurscenter skapats. Resurscenter är en förening som framförallt arbetar med att förbättra områdets invandrarkvinnors hälsa. Detta anses särskilt angeläget då denna grupp har det högsta ohälsotalet i landet. Det arbete som hittills har bedrivits i Vårby för att förbättra folkhälsan kommer att fortsätta utvecklas för att omfatta fler vårbybor än tidigare, framför allt ungdomar och kvinnor.

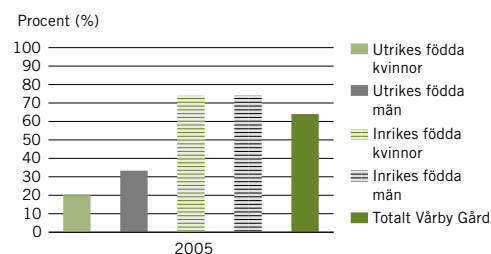
Vidare har man i Vårby Gård gjort insatser för att öka de boendes delaktighet. Framförallt försöker man engagera ungdomar i beslutsprocesserna genom bland annat fritidsverksamheterna i området. Syftet är att få ungdomarna själva att driva förändringsprocesser, så att området på lång sikt utvecklas så som de önskar.

- Valdeltagandet i Vårby Gård var 53,4 procent år 2006, en minskning med 2 procentenheter jämfört med valet 2002.

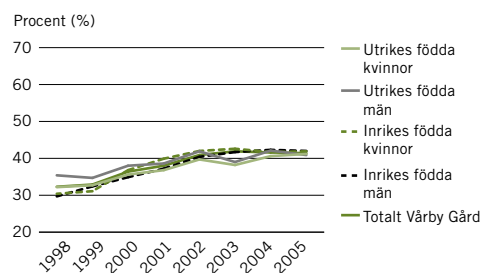
Andel sysselsatta, 20–64 år, 1998–2004

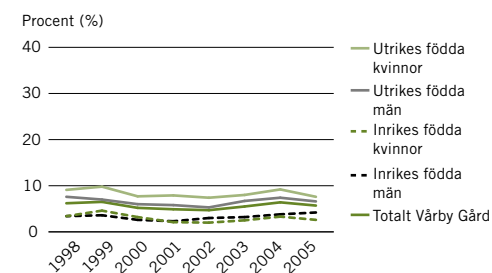
Andel elever med gymnasiebehörighet 2005

Andel med lägst 3-årig gymnasieutbildning, 24–64 år, 1998–2005

Andel beroende av långvarigt försörjningsstöd, 18–64 år, 1998–2005

- Valdeltagandet i Västra Skogås var 68,7 procent år 2006, en ökning med 1,6 procentenheter sedan valet år 2002.

VÄSTRA SKOGÅS

I Västra Skogås består bebyggelsen uteslutande av flerbostadshus från 1960-talet. Idag bor det cirka 6 000 personer i Västra Skogås och med en hög andel ensamstående hushåll. De senaste åren ligger omflyttningarna på en relativt låg nivå och de som flyttar till Västra Skogås har nu högre förvärvsintensitet än de som flyttar ut. I Västra Skogås finns en kulturell mångfald. 33 procent av befolkningen är utrikes födda, mot 20 procent i kommunen som helhet.

Fokus med arbetet mot att nå visionen för Västra Skogås områdesutveckling fram till 2015 är barn och ungdomars hälsa, trygghet och delaktighet och att skapa ett område särskilt för barnfamiljer. För att uppnå visionen är samarbete mellan medborgare, föreningar, nätverk, företag, kommunala förvaltningar och andra myndigheter och organisationer avgörande. I Skogås och Trångsund har det under lång tid funnits en tradition av samarbete såväl inom kommunen som med omgivande samhället som företagarföreningen, kyrkan, frivilligorganisationer och engagerade boendenätverk.

Vid den årliga framtidsverkstaden för området meddelade polisen att man avser öppna ett poliskontor i Skogås under hösten 2006. I samband med detta utvecklas samverkan mellan Huddinge kommun och polisen för att öka tryggheten i området.

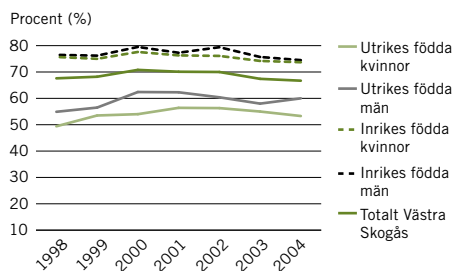
Arbetet med arbetsmarknadsinsatserna UngdomsVulkan liksom VULKAN är helt implementerade i ordinarie verksamhet. Även SAMS-projektet i Trångsund/Skogås som arbetar med att utveckla samverkan mellan myndigheter som arbetar med människor i behov av rehabilitering är implementerat.

Vidare har man genom det så kallade Litteraturprojektet fått en röd tråd i alla verksamheter som arbetar med barn 0–16 år i Skogås. Projektet arbetar med en speciell pedagogik för att stimulera barns språkutveckling genom att läsa böcker. Man har inriktat sig på världslitteratur och också på olika språk. Litteraturprojektet är implementerat i ordinarie verksamhet år 2005 och fortsätter sitt arbete med metodiken.

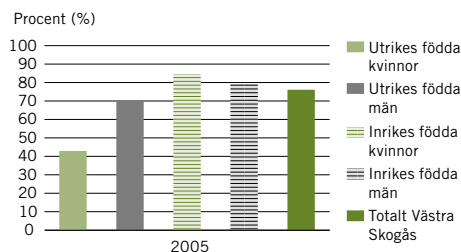
I Västra Skogås finns ett välutvecklat folkhälsoarbete och en lokal folkhälsogrupp. Gruppen består av representanter från kommun, landsting och kyrkan som arbetar för barn och unga. Syftet är att via kunskapsutbyte och metodutveckling stimulera utvecklingen för barn och unga. Gruppen har under år 2006 arbetat extra med "flickor i riskzon".

Huddinge kommun har, som en av fem kommuner, blivit utvald av regeringen för att under 2 år utveckla permanenta former för medborgarinflytande. Skogås kommer att i ett första steg vara ett pilotområde i detta projekt och medborgare kommer genom ungdomsprojekt, dialogseminarier, medborgarpaneler och visionsgruppen att få samtala.

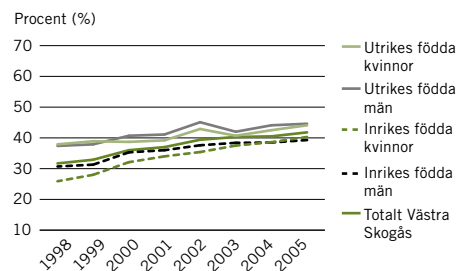
Andel sysselsatta, 20–64 år, 1998–2004

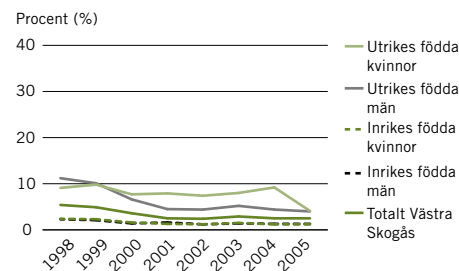
Andel elever med gymnasiebehörighet 2005

Andel med lägst 3-årig gymnasieutbildning, 24–64 år, 1998–2005

Andel beroende av långvarigt försörjningsstöd, 18–64 år, 1998–2005

MALMÖ MED STADSDELAR

I Malmö omfattas stadsdelarna Fosie, Hyllie, Rosengård och Södra Innerstaden av storstadsarbetet. Malmö stad har genom "Välfärd för alla – det dubbla åtagandet" antagit ett samlat program som stödjer den utveckling som storstadspropositionen grundlade. Programmet är en kraftsamling för att angripa såväl segregationsproblematiken som tillväxtfrågorna och hela kommunen engageras.

Inom ramen för programmet har samverkan med polisen utvecklats vidare. Närpolisverksamhet finns och alla högstadieskolor ingår i samverkansformen SSP (skola, socialtjänst, polis). Också samverkan med socialtjänsten har byggts ut och i olika former har snabba ingripanden mot framför allt ungdomsbrottsligheten utvecklats. Regelbundna trygghetsmätningar görs för att mäta effekterna (se respektive stadsdelsbeskrivning nedan). Polischefen deltar i kommunens brottsförebyggande råd.

Sedan storstadsarbetets början har arbetsmarknadsinsatser bedrivits utifrån en gemensam överenskommelse mellan Malmö stad, arbetsförmedlingen och försäkringskassan. Denna har reglerat en samarbetsform benämnd arbets- och utvecklingscenter, AUC. I varje stadsdel som ingår i avtalet finns ett lokalt AUC, som arbetar utifrån gemensamma mål. Syftet med AUC är att på ett effektivt sätt i myndighets-samverkan använda och utveckla kommunala och statliga resurser. Målgrupper är de som står utanför arbetsmarknaden, arbetslösa personer som är eller riskerar att bli långtidsarbetslösa och som bedöms vara i behov av att möta kompetens från minst två av myndigheterna för att kunna erhålla ett arbete.

Utifrån de framtidsscenarier som genomfördes hösten 2003 har en särskild satsning gjorts på att utveckla kommunikationen mellan kommunens verksamheter och olika grupper av boende. Ett tjugotal personer finns anställda som "brobyggare" vid olika verksamheter för att utveckla ömsesidig kommunikation och nå grupper som har liten tillhörighet till samhället. För närvarande pågår en 5-poängsutbildning vid Malmö högskola, skraddarsydd för denna grupp.

- Under första halvåret 2006 var 1 400 personer aktuella för insatser från AUC. Av dessa har drygt 300 fått arbete och ett 60-tal påbörjat studier.
- Enligt Polisens trygghetsmätningar upplevde 84 procent av de boende i Fosie otrygghet år 2006.
- Fosie delas in i fem valkretsar. I Heleneholm var valdeltagandet 47 procent år 2006, en minskning med 6 procentenheter. I Gullviksborg var valdeltagandet 60 procent år 2006, en ökning med 6 procentenheter. I Eriksfält var valdeltagandet 52 procent år 2006, en ökning med 1 procentenhet. I Lindängen var valdeltagandet 46 procent år 2006, en minskning med 4 procentenheter. I den delen av Augustenborg som tillhör storstadsarbetet var valdeltagandet 57 procent år 2006, en ökning med 4 procentenheter.

FOSIE

Fosie ligger i södra delen av Malmös tätortsområde. I det lokala utvecklingsavtalet ingår ett sammanhängande stråk av bebyggelse från miljonprogrammets tid. Flertalet lägenheter är hyresrätter, såväl allmännyttiga som privatägda. I området bor cirka 25 000 personer, varav en stor del är unga och utrikes födda.

Centralt i Fosie finns ett parkstråk avbrutet av några lokala centra kring torgbildningar. Här finns butiker, medborgarkontor, någon restaurang och kiosker. I södra delen av området finns vårdcentral, folk- tandvård, barn- och ungdomspsykiatrisk klinik, församlingslokal, bibliotek, friluftsbad och fritidsgård. Vidare finns förskolor och grundskolor. I norra delen finns ett gymnasium.

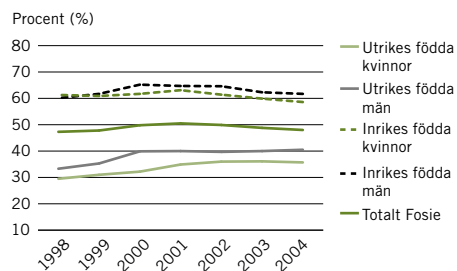
Ett fortsatt utvecklingsarbete för att skapa vägar mot arbetsmarknaden bedrivs utifrån Fosies Arbets- och utvecklingscenter, AUC. Samverkan sker med arbetsförmedlingen och försäkringskassan genom en särskild överenskommelse om arbetsmarknadsinsatser. Under året har kontaktytorna med omgivande samhälle lett till ökat samarbete med Fosie företagarkring de ungas introduktion i arbetslivet. En nyckelroll spelar ett gym med en ledare som skapat en attraktiv samlingsplats. Kring detta gym byggs kontaktnät upp som ger stöd åt ungdomarna. Viktiga samarbetspartners är också fastighetsägarna i området.

Förebyggande insatser för barn och ungdomar fortsätter att utvecklas och samarbetet med närpolisen har intensifierats. En grupp nattvandrare finns sedan tidigare, till den har nya ungdomar anslutit. Även här fyller det arbete som bedrivs med gymmet i Lindängen som bas en viktig funktion. Flera föreningar deltar i samverkan och nya, tidigare svårnådda, ungdomar har involverats. Sommaren 2006 fick ett antal av ungdomarna sommararbeten dels via fastighetsägare, dels via kom- munteknik inom Serviceförvaltningen.

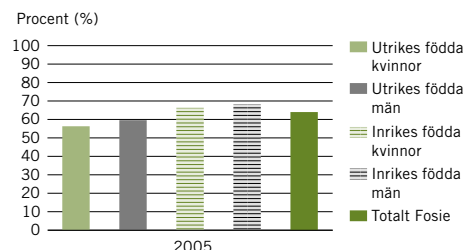
Andra verksamheter som fortsätter att utvecklas utifrån storstads- arbetet är mentorsprojektet Näktergalen vid flera skolor. Studie- verkstaden vid Munkhätteskolan ger fortsatt goda resultat och har också utvärderats.

Föräldrautbildningar enligt Cope-metoden pågår. En verksamhet för barn i Augustenborgsområdet kallad Gnistan ledd av en bosnier bosatt i området utvecklas vidare inom individ- och familjeomsorgen och ger föräldrarna möjligheter till studier och arbete. Flera aktiva föreningar har fortsatt sitt arbete med att utveckla boendedialoger och deltagit i framtidsscenarioer tillsammans med andra intressenter. De har också deltagit i Justitiedepartementets projekt "Valinformation".

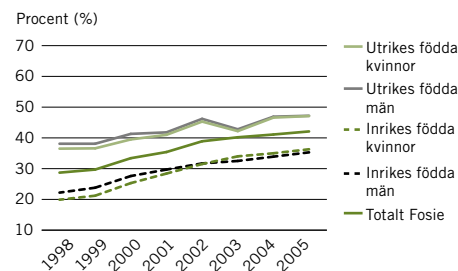
Andel sysselsatta, 20–64 år, 1998–2004

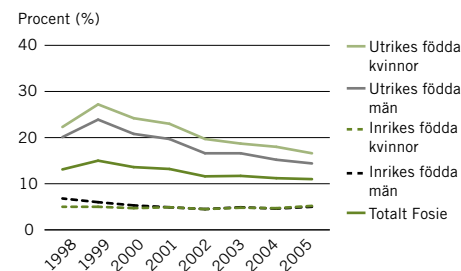
Andel elever med gymnasiebehörighet 2005

Andel med lägst 3-årig gymnasieutbildning, 24–64 år, 1998–2005

Andel beroende av långvarigt försörjningsstöd, 18–64 år, 1998–2005

HYLLIE

Hyllie är en stadsdel i utveckling som inrymmer både storstad och landsbygd och växer i takt med Öresundsförbindelsen, Citytunnelns tillkomst och den nya stadsplaneringen för Hyllievång. Drygt två tredjedelar av Hyllie byggdes på 1960- och -70-talen och den vanligaste boendeformen är flerbostadshus. Stadsdelen saknar ett naturligt centrumområde; i stället finns lokala mindre affärscentra med ett begränsat kommersiellt utbud i de enklaver som miljonprogrammets områden försågs med.

I Hyllie bor 30 000 invånare. Andelen hylliebor födda utom riket har ökat från 24 procent till 27,5 procent. 8 procent är födda i Sverige, med båda föräldrar födda utom riket. Motsvarande värden för Malmö är 26,9 procent respektive 8 procent. Bland Hyllies befolkning finns 131 länder representerade. Andelen utrikes födda har varit ganska konstant kring 50–52 procent på Holma, 36 procent på Kroksbäck och 32 procent på Bellevuegården.

Det lokala utvecklingsarbetet har snart pågått i sju år i Hyllie stadsdel. Efterhand som storstadsmedlen förbrukats har verksamheter förts över till kommunens ordinarie budget. Exempel på sådan verksamhet är AUC. Den aktuella samverkansöverenskommelsen mellan Läns-

arbetsnämnden i Skåne, Försäkringskassan och Malmö stad gäller fram till utgången av år 2006.

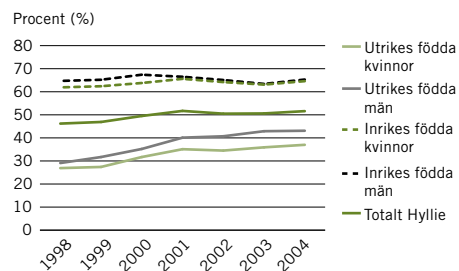
Individ- och familjeomsorgens huvudsakliga inriktning är att finna bra arbetsformer med familjer utifrån tidiga skolproblem i låg- och mellanstadiet. Verksamheten arbetar med barnens skolsituation, familjens hemsituation och med barnens och föräldrarnas fritid.

Sedan storstadsarbetets början har Hyllie arbetat med boendedialoger, det vill säga genomfört i genomsnitt två stora möten årligen med de boende. De synpunkter och idéer som har kommit upp under boendedialogerna har förts vidare i stadsdelens verksamhet via stadsdelsfullmäktige och via förvaltningens ledningsgrupp. Härigenom har stadsdelsförvaltningen kunnat hålla sig à jour med utvecklingen i bostadsområdena, och kunnat agera med snabba och riktade stödsatser.

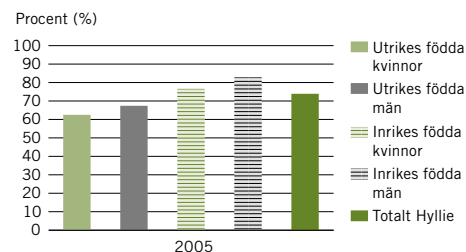
Trygghetsprogrammet i Hyllie riktar in sig på de mest brottsutsatta områdena. Arbetet utgår från ett brett åtgärdsprogram med politiker, tjänstemän, boende, föreningar, skola, socialtjänst, polis och företagare. Syftet är att skapa ökad trygghet för de boende i området.

- Enligt Polisens trygghetsmätningar upplevde 68 procent av de boende i Hyllie otrygghet år 2006.
- Hyllie delas in i tre valkretsar. I den delen av Bellevuegården som omfattas av storstadsarbetet var valdeltagandet 52 procent år 2006, en ökning med 2 procentenheter. I Kroksbäck var valdeltagandet 61 procent år 2006, en ökning med 8 procentenheter. I den del av Holma som omfattas av storstadsarbetet var valdeltagandet 57 procent år 2006, en ökning med 6 procentenheter.

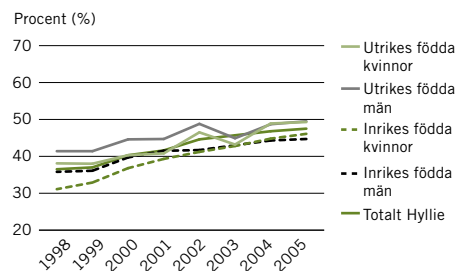
Andel sysselsatta, 20–64 år, 1998–2004

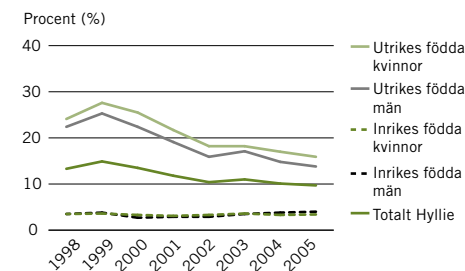
Andel elever med gymnasiebehörighet 2005

Andel med lägst 3-årig gymnasieutbildning, 24–64 år, 1998–2005

Andel beroende av långvarigt försörjningsstöd, 18–64 år, 1998–2005

- Under första halvåret 2006 var 2 900 personer aktuella för insatser från AUC. Av dessa har drygt 200 fått arbete och ett 80-tal påbörjat studier.
- Enligt Polisens trygghetsmätningar upplevde 88 procent av de boende i Rosengård otrygghet år 2006. Källa: Polisens trygghetsmätningar
- Rosengård består av fem valkretsar. I Kryddgården var valdeltagandet 47 procent år 2006, en minskning med 6 procentenheter. I Törnrosen var valdeltagandet 57 procent år 2006, en ökning med 10 procentenheter. I Örtagården var valdeltagandet 55 procent år 2006, en ökning med 10 procentenheter. I Herrgården var valdeltagandet 53 procent år 2006, en ökning med 6 procentenheter. I Persborg var valdeltagandet 58 procent år 2006, en ökning med 6 procentenheter.

ROSENGÅRD

Rosengård ligger cirka 3 km öster om Malmös centrum. Det lokala utvecklingsavtalet omfattar de södra delarna av stadsdelen. Bebyggelsen är i sin helhet från miljonprogrammets tid. Lägenheterna är hyresrätter, ägda av kommunens allmännyttiga bolag. I ett delområde, Herrgården, finns dock två privata hyresvärdar.

I Rosengård bor cirka 17 000 personer, till helt övervägande delen utrikes födda eller tillhörande andra generationen invandrare. Befolkningen är mycket ung jämfört med andra områden i kommunen.

Centralt i Rosengård finns ett stort affärs- och servicecenter. I stort inryms all daglig närservice samt en omfattande offentlig service som vårdcentraler, familjecentraler, folktandvård, medborgarkontor, fritidslokaler, AUC, bibliotek och fritidsgård. Vidare finns förskolor och grundskolor samt öppna förskolor i området. Ett utomhusbad, motionslokaler, sporthallar, idrottsplatser mm tillhandahåller ett rikligt utbud av möjligheter för fritiden. En omfattande föreningsverksamhet ger särskilt ungdomar ett rikt utbud av aktiviteter, både inom sport och kultur.

Ett fortsatt utvecklingsarbete för att skapa vägar mot arbetsmarknaden bedrivs utifrån Rosengårds Arbets- och utvecklingscenter, AUC. Samverkan sker med arbetsförmedlingen och försäkringskassan genom

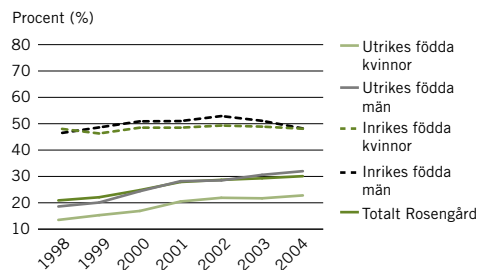
en särskild överenskommelse om arbetsmarknadsinsatser. Inom ramen för AUC utvecklas olika delprojekt. Som exempel kan nämnas NOVIS, som är ett projekt för unga tjevers etablering på arbetsmarknaden.

Samarbetet med närpolisen har fortsatt och närpolisstationen är en viktig stödpunkt. Såväl skolorna som socialtjänsten har nära kontakter med polisen och i dag finns inga kriminella ungdomsgäng i området. Däremot finns problem med narkotikamissbruk och försäljning av droger. Vid varje högstadieskola finns två poliser som har tjänstgöring förlagd så att de lär känna barnen.

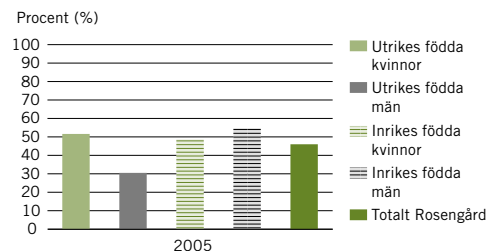
Vid skolorna fortsätter nya metoder att förankras, utvecklade som en del i storstadsarbetet. Ett exempel är modersmålsbaserad undervisning. Föräldrakontakterna byggs ut med hjälp av så kallade föräldrabrobyggare.

Tegelhuset i Rosengård har fått en ökad betydelse som mötesplats och kulturarena. Samma gäller ett motionscenter vid friluftsbadet. Därigenom har de lokala nätverken och föreningarna fått förbättrade möjligheter att driva sin verksamhet. Medborgarkontoret har fortsatt vidareutvecklas som ett serviceorgan.

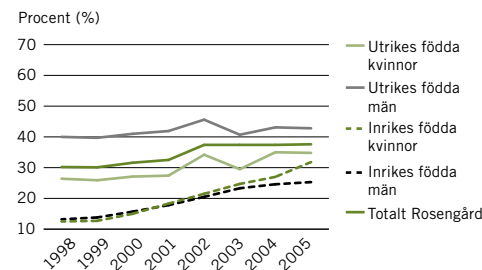
Andel sysselsatta, 20–64 år, 1998–2004

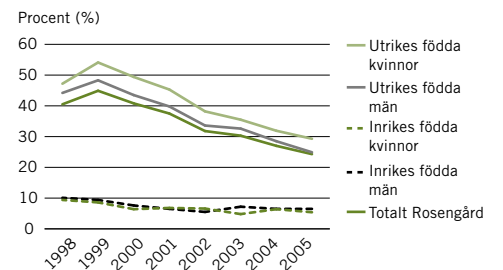
Andel elever med gymnasiebehörighet 2005

Andel med lägst 3-årig gymnasieutbildning, 24–64 år, 1998–2005

Andel beroende av långvarigt försörjningsstöd, 18–64 år, 1998–2005

SÖDRA INNERSTADEN

Nästan 70 procent av bostäderna är smålägenheter på ett eller två rum och kök. Mer än hälften av bostäderna är byggda före 1940 och hela 41 procent av dem är bostadsrätter. En tredjedel av invånarna är i 20 till 30-årsåldern, vilket sätter sin prägel genom ett rikt kulturliv och en snabb puls. Här finns åtskilliga kaféer, restauranger och mötesplatser. I Södra Innerstaden har man gång- och cykelavstånd till i stort sett all service i Malmö.

I Södra Innerstaden har 2006 års lokala utvecklingsarbete fokuserat på att förbättra dialogen mellan de boende och fastighetsägarna. Många familjer har uttryckt sin svårighet att kommunicera med sina fastighetsägare och upplever sig sakna kunskap om sina rättigheter kring sitt boende. För att förbättra boendesituationen i området har ett samarbete med miljöförvaltningen inletts. Detta har bland annat inneburit att brobyggarna tillsammans med miljöinspektörer har genomfört en förebyggande fastighetsinspektion och att ett koncept på temat boskola tagits fram. De efterföljande diskussionerna med fastighetsägarna har bland annat lett till att en lokal i en av fastigheterna har ställts till de boendes förfogande för olika aktiviteter främst för barnen och ungdomarna på gården. I övrigt har en boendegrupp bildats med 12 boende som representerar området. Cirka 100 boende har också deltagit i regel-

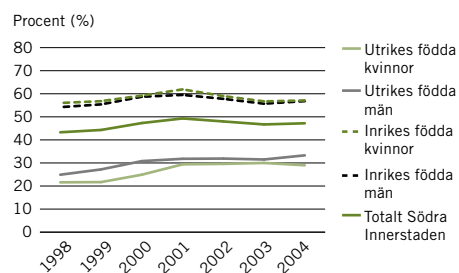
bundna aktiviteter som till exempel konversationssvenska, tjejgrupp, promenadgrupp och cykelkurs.

Sevedsforum är en tvärspektoriell grupp som består av verksamma och boende i Södra Sofielundsområdet. I forumet ingår såväl offentliga och privata som frivilliga organisationer. Forumet träffas i sin helhet 3–4 gånger per år. Södra Sofielunds enheten har i uppdrag att fånga upp de behov/förändringar som de boende eller verksamma i området ger uttryck för. Dessa behov kanaliseras sedan till Sevedsforum. De i forumet som kan bidra till förbättring/förändring kring det specifika ärendet bildar en arbetsgrupp under processledning av forumansvarig från Södra Sofielunds enheten. Under arbetets gång i de specifika grupperna sker återkoppling kontinuerligt till forumet, området och de olika verksamheterna.

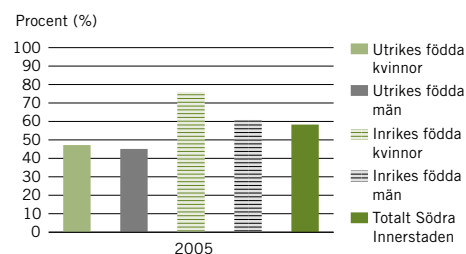
Forumets uppdrag är att i partnerskap arbeta för jämlika och jämställda levnadsvillkor och säkra att den service som erbjuds är anpassad till områdets behov. Forumet är ej statiskt, utan anpassas hela tiden för att möta utvecklingsprocessen i området.

- Enligt Polisens trygghetsmätningar upplevde 88 procent av de boende i Södra Innerstaden otrygghet år 2006.
- Södra Innerstaden består av fyra valkretsar. I Möllevången 12 (Seved) var valdelagandet 48 procent år 2006, en ökning med 3 procentenheter. I Möllevången 9 var valdelagandet 61 procent år 2006, en ökning med 9 procentenheter. I Möllevången 6 var valdelagandet 57 procent år 2006, en ökning med 1 procentenhet. I Möllevången 10 var valdelagandet 55 procent år 2006, en minskning med 2 procentenheter.

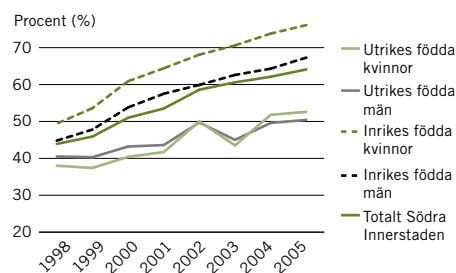
Andel sysselsatta, 20–64 år, 1998–2004

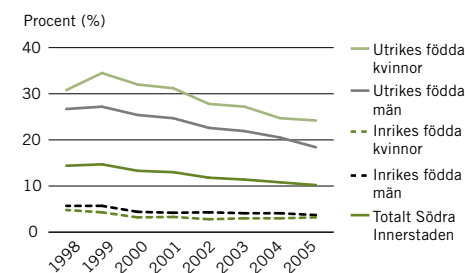
Andel elever med gymnasiebehörighet 2005

Andel med lägst 3-årig gymnasieutbildning, 24–64 år, 1998–2005

Andel beroende av långvarigt försörjningsstöd, 18–64 år, 1998–2005

STOCKHOLM MED STADSDELAR

I Stockholm ingår stadsdelarna Husby, Rinkeby, Rågsved, Skärholmen och Tensta i storstadsarbetet. I samtliga stadsdelar har arbetet sedan år 2003 i huvudsak bedrivits för att öka förvärvsfrekvensen och förbättra skolresultaten. Bredden i arbetet har dock varierat mellan stadsdelsnämnderna utifrån att man lokalt gjort olika bedömningar av vilken typ av åtgärder som bäst främjar den lokala tillväxten.

Stockholms stad har ett välutvecklat och långtgående samarbete med arbetsförmedlingen i de delar av utvecklingsarbetet som gäller sysselsättning och utbildning för vuxna. Samverkan med försäkringskassan sker främst genom regelbundna samverkansträffar och lokala överenskommelser om konkreta gemensamma insatser.

När det gäller närpolisen har samverkan utvecklats inom ramen för de lokala brottsförebyggande råd som startat. De statliga myndigheterna deltar dock inte i någon större utsträckning i det mer övergripande strategiska arbete som gäller stadsdelarnas totala utveckling.

HUSBY

Bostadsområdet Husby, som ingår som ett av områdena i stadsdelen Kista, byggdes 1972–76 som det sista miljonprogramområdet i Stockholm. Från början hade allmännyttan den största delen av bostadsbeståndet i Husby och ensam byggherre var Svenska Bostäder; endast en liten del var bostadsrätter inom HSB. I dag har andelen bostadsrätter ökat och en ny förvaltare, Wallenstam, ökar sitt fastighetsinnehav. SKB har för-tätat området genom kvarter med kooperativa bostadsrätter.

Centrum ligger mitt i Husby, kring t-banan, servicehuset och nämnd-huset. Bibliotek och träfflokaler finns kvar, men i takt med att Kista Galleria byggts ut har övrig service flyttat. Kvar är mindre affärslokaler som bebos av lokala affärsidkare med livsmedel och detaljhandel som bas och en gemensam kamp för sin överlevnad.

I stadsdelens skolor talas över 70 olika språk; de största språkgrup-perna är somaliska, tigrinia, persiska, arabiska och kurdiska. Antal boende i Husby är drygt 11 495, varav 60 procent har utländsk bakgrund och 20 procent har utländskt medborgarskap.

I Husby, liksom i de andra av Stockholms stadsdelar som omfattas av lokala utvecklingsavtal, har insatser gjorts för att förbättra de boendes möjligheter att ta sig in på arbetsmarknaden. I Husby lever Kista studie- och arbetscenter, Kista Kompetens Center, Mötesplats Kista och

Stockholm Matchning vidare och utgör viktiga resurser inom arbets- marknadsarbetet. Stockholm Matchning kartlägger företagens behov av arbetskraft, anordnar skraddarsydda yrkesutbildningar inom bristyrken och matchar arbetssökande till lediga jobb.

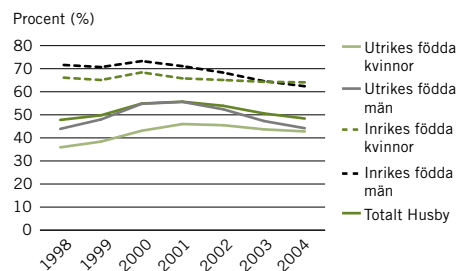
När det gäller utbildningsområdet arbetar man med metodutveck- ling genom bland annat språkutvecklingsinsatser. Dessa processer fort- sätter att utvecklas och spridas till stadsdelen Kistas övriga skolor.

Vidare fortsätter dialogen och samarbetet med boende och lokala föreningar som byggts upp under storstadsarbetet. Verksamheterna bidrar med kunskap och erfarenheter till arbetet med nya satsningar. Dialogmöten anses också vara en källa till inblick och förståelse för för- valtningens verksamheter i området. Inom nätverk för boende och tjänste- män utvecklas idéer till samarbete och nya insatser som till exempel familjekollo, dialogmöten i skolan och föräldrasamverkan.

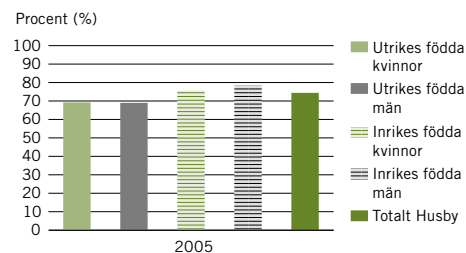
Framtidsscenarioarbetet i Husby utvecklades i samverkan med Spånga Tensta och Rinkeby. En gemensam Kulturguide presenterades i sam- band med årets Världsmusikfestival. Det lokala föreningslivet deltog i informationsaktiviteter inför valet i september. För att stödja förening- arna och bidra med kunskap om villkor för bidrag och studieverksam- het har framtidsmedel använts till att anställa en föreningsamordnare. En seminarieriserie och kartläggning av det lokala föreningslivet pågår.

- Valdeltagandet i Husby var 53,9 procent år 2006.

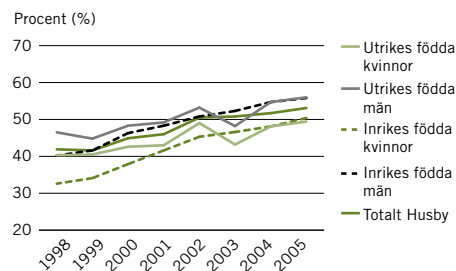
Andel sysselsatta, 20–64 år, 1998–2004

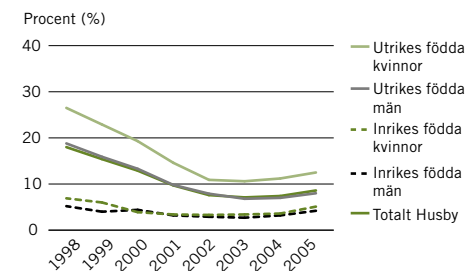
Andel elever med gymnasiebehörighet 2005

Andel med lägst 3-årig gymnasieutbildning, 24–64 år, 1998–2005

Andel beroende av långvarigt försörjningsstöd, 18–64 år, 1998–2005

- Valdeltagandet i Rinkeby var 55,6 procent år 2006, vilket är en minskning med 0,7 procentenheter sedan 2002.

RINKEBY

Den typiska rinkebybostaden är en hyreslägenhet på 3 rum och kök. Det finns få ettor och ännu färre lägenheter på 5 eller fler rum och kök i Rinkeby. Nästan alla i Rinkeby bor i flerbostadshus, som ägs till 80 procent av allmännyttan. Av de boende hyr 99,4 procent sin bostad. Rinkeby Centrum har ett litet utbud av affärer och serviceinrättningar. Det finns bank, bankomat, apotek, vårdcentral, klädaffärer och mataffärer samt några service-butiker. De största språken bland invånarna är somaliska, turkiska och arabiska. I Rinkeby finns 20 förskolor och fem grundskolor.

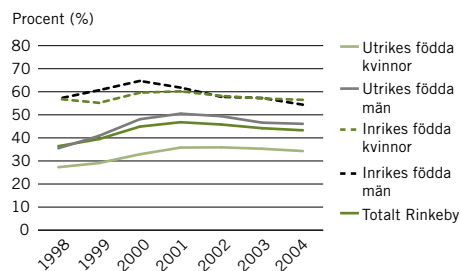
Stockholms stad ingår i ett EU-projekt kallat Poseidon tillsammans med fem andra städer i Europa. Rinkeby stadsdelsförvaltning och Skärholmens stadsdelsförvaltning deltar som lokala exempel. Arbetet går ut på att hitta strukturer och nya metoder för medborgarinflytande för den socioekonomiska utvecklingen i stadsdelarna. I Rinkeby har man valt att satsa på att öka och förstärka den lokala utvecklingen med fokus på ungdomars roll och inflytande.

Ungdomsrådet i Rinkeby är ett led i detta utvecklingsarbete, vilket har medfört ett intresse och ökat deltagande när det gäller ungdomsfrågor i området. Idag är ungdomsrådet en remissinstans åt den lokala nämnden samt en organisation som visat sig vara en viktig resurs i

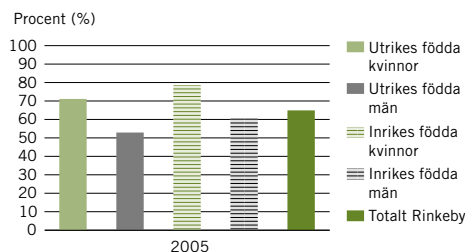
området där man uppmärksammat och varit ett stöd för olika ungdomsprojekt i stadsdelen.

Kunskaps- och erfarenhetsutbytet är viktigt för att utvecklingsarbetet ska kunna fortgå i stadsdelen. Satsningen har inte bara inneburit en ökad möjlighet lokalt men också tillsammans med Poseidon även ett bredare erfarenhets- och kunskapsutbyte mellan områden i Europa med liknande behov.

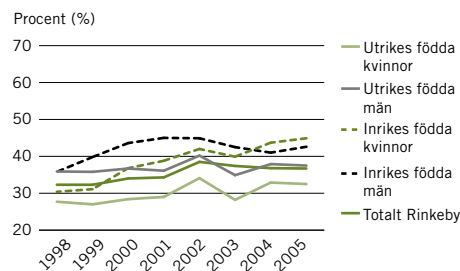
Andel sysselsatta, 20–64 år, 1998–2004

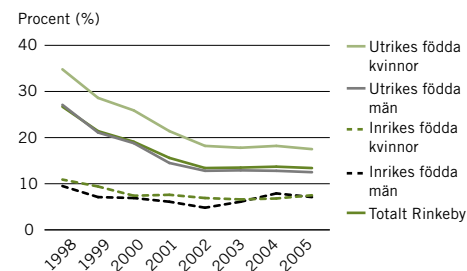
Andel elever med gymnasiebehörighet 2005

Andel med lägst 3-årig gymnasieutbildning, 24–64 år, 1998–2005

Andel beroende av långvarigt försörjningsstöd, 18–64 år, 1998–2005

RÅGSVED

Rågsved har en befolkning på cirka 9 600 personer. Rågsved byggdes under senare delen av 1950-talet. Av totalt 4 500 bostäder ägs den största delen av allmännyttan. Det finns ett par mindre bostadsrättsföreningar samt ett antal privatägda fastigheter, var och en med tämligen små bostadsbestånd i området.

I stadsdelen har man en ökande andel invånare med utländsk bakgrund. År 2005 hade 42 procent av befolkningen utländsk bakgrund. De största grupperna är från Bosnien-Herzegovina, Polen och Chile. Även etiopier och somalier utgör relativt stora grupper tillsammans med iranier och irakier.

När det gäller utbud av offentliga och kommersiella tjänster har situationen försämrats genom åren. Idag finns ett fåtal matvarubutiker med ett begränsat utbud av varor. De omkringliggande centrumanläggningarna i Högdalen och Hagsätra lockar många att göra sina inköp där.

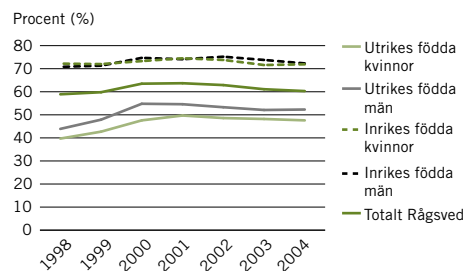
I Rågsved har ett par insatser som startats inom ramen för storstadsarbetet nu införlivats i ordinarie verksamheter. "Skapa resultat" har etablerats för att fånga upp socialt utsatta ungdomar innan de blivit bidragsberoende och motivera dem till arbete eller studier. Även arbetsmarknadsinsatsen "Mobilisering och kompetensen" har införlivats i ordinarie verksamheter.

Språkutveckling är ett prioriterat utvecklingsområde inom Rågsveds förskolor och skolor. Verksamheten syftar bland annat till att stödja barns språkutveckling och öka deras förutsättningar att nå målen. I sitt arbete fokuserar särskilda språkpedagoger på kompetens- och metodutveckling som främjar språkutveckling. Som exempel kan nämnas verktyg för bedömning och analys samt uppföljning av barns andraspråkutveckling. Vidare ingår Rågsvedsskolan sedan hösten 2004 i ett projekt för att möjliggöra ämnesundervisning och studiehandledning på elevernas modersmål.

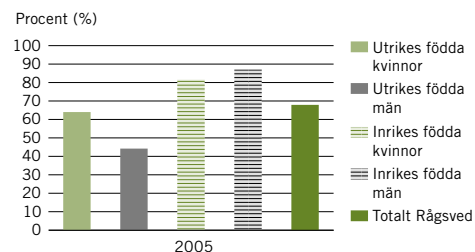
Rågsveds breddade ungdomsmottagning har införlivats inom stadsdelens ordinarie individ- och familjeverksamhet. I stadsdelen uppger man att nya samverkansformer har utvecklats med hjälp av insatserna. Vidare har verksamheten bidragit till en viktig utveckling av metod- och kvalitetsarbetet, vilket kommer att tillämpas och utvecklas vidare inom den reguljära verksamheten.

- Valdeltagandet i Rågsved var 60 procent år 2006.

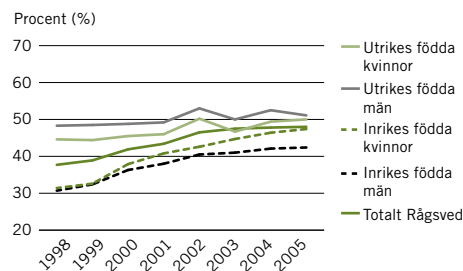
Andel sysselsatta, 20–64 år, 1998–2004

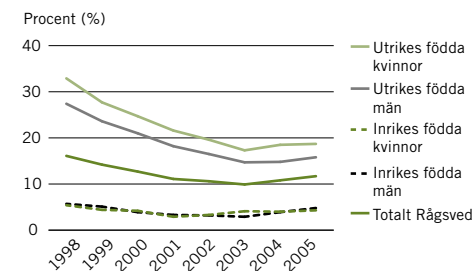
Andel elever med gymnasiebehörighet 2005

Andel med lägst 3-årig gymnasieutbildning, 24–64 år, 1998–2005

Andel beroende av långvarigt försörjningsstöd, 18–64 år, 1998–2005

- Valdeltagandet i Skärholmen var 63,1 procent år 2006.

SKÄRHOLMEN

Bostadsområdet Skärholmen etablerades i slutet av 1960-talet, som ett av flera områden inom miljonprogrammet i Stockholms stad. Det finns 3 088 bostadslägenheter, varav cirka 64 procent är hyresrätter i flerbostadshus som förvaltas av de kommunala bostadsbolagen Svenska Bostäder AB och Stockholmshem AB. Sedan Skärholmen blev en stadsdel för snart 40 år sedan har endast marginella förändringar skett av bostadsbeståndet.

Skärholmens Centrum är idag ett nyrenoverat stadsdelstorg med torghandel och ett inomhuscentrum med galleria. I centrumbyggnaderna pågår en stor ombyggnad som kommer att vara helt färdig under 2008. I centrum finns ett stort utbud av affärer liksom serviceinrättningar såsom bank, bankomat, apotek, vårdcentral, klädaffärer och mataffärer. Torget och inomhuscentrum ger service i flera avseenden till angränsande områden i sydvästra Stockholm med omnejd.

De största språken bland invånarna är arabiska, kurdiska, turkiska och bosniska. I de kommunala grundskolorna i Skärholmen deltar under läsåret 2006/2007 55 procent av eleverna i modersmålsundervisning och 85 procent av eleverna har svenska som andraspråk.

68 procent av invånarna har utländsk bakgrund.

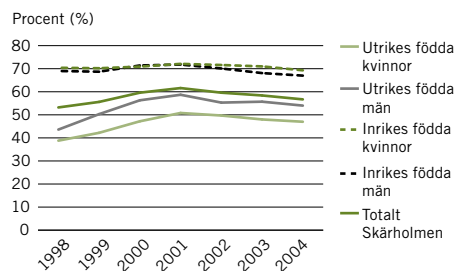
I Skärholmen har man arbetat för att förstärka det lokala brotts-

förebyggande rådet i form av en extra resurs i skolorna som arbetar förebyggande bland ungdomar.

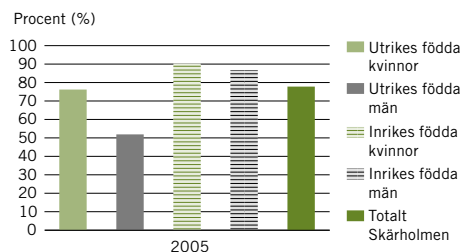
Vidare har insatserna inom förskolor/skolor som gäller barns språkutveckling utvecklats till nya metoder och en större medvetenhet hos pedagogerna när det gäller att arbeta med barn som har annat modersmål än svenska. De flesta insatser fortsätter inom ordinarie verksamhet och/eller genom annan finansiering.

Jobbcentrum är en resurs för boende som söker försörjningsstöd men som vill bli självförsörjande. Jobbcentrum har etablerat varaktig samverkan både med andra stadsdelsförvaltningar och med försäkringskassan och arbetsförmedlingen. Idag anses Sfi-skolan ha ett mer flexibelt arbetssätt än tidigare. Den kommunala arbetsmarknadspolitiken har hittat arbetsformer för samverkan med Arbetsmarknadsverket och arbetsförmedlingen. Ett gott samarbete har utvecklats och arenor har öppnats för samverkan över gränser mellan olika myndigheter.

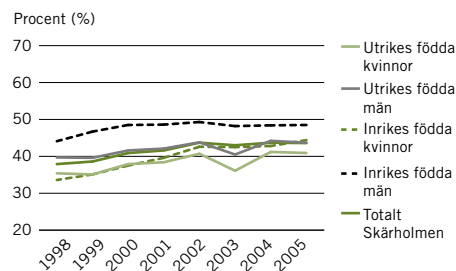
Andel sysselsatta, 20–64 år, 1998–2004

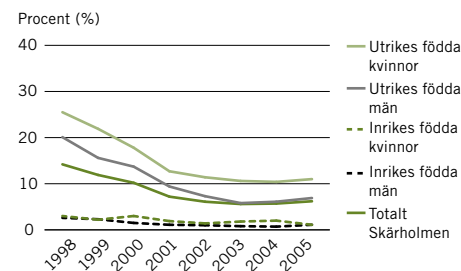
Andel elever med gymnasiebehörighet 2005

Andel med lägst 3-årig gymnasieutbildning, 24–64 år, 1998–2005

Andel beroende av långvarigt försörjningsstöd, 18–64 år, 1998–2005

TENSTA

Bostadsområdet Tensta etablerades i slutet av 1960-talet, som ett av de första områdena inom miljonprogrammet i Stockholms stad. Det finns cirka 6 000 bostadslägenheter, varav cirka 72 procent är hyresrätter i flerbostadshus. 65 procent förvaltas av de kommunala bostadsbolagen Svenska bostäder och Familjebostäder, 8 procent förvaltas av privata bostadsbolag. Sedan Tensta blev en stadsdel för nästan 40 år sedan har endast marginella förändringar skett av bostadsbeståndet.

Tensta har ett litet centrum med ett begränsat utbud av affärer och serviceinrättningar. Här finns exempelvis bankomater, apotek, vårdcentral, systembolag, svensk kassaservice, medborgarkontor samt några servicebutiker. Bank saknas. De största språken bland invånarna är (förutom svenska) arabiska, somaliska, kurdiska (olika dialekter), turkiska och finska. I de kommunala grundskolorna i Tensta deltar läsåret 2006/2007 84 procent av eleverna i modersmålsundervisning och 90 procent av eleverna har svenska som andraspråk.

I Tensta har några av de insatser som startats inom ramen för storstadsarbetet fortsatt under 2006. Exempelvis fortgår Lunda Nova näringslivscenter inom ramen för ordinarie utvecklingsarbete. Lunda Nova startade som en del av arbetsförmedlingen i Kista, men övergick år 2004 till att bli en fristående arbetsförmedling i Spånga-Tensta. Ett

fördjupat samarbetsavtal har knutits mellan Arbetsförmedlingen Spånga-Tensta och Spånga-Tensta Stadsdelsförvaltning samt med Stockholm Lunda Företagsgrupp. Lunda Nova Näringslivscenter har därmed blivit ett nav för näringslivs- och arbetsmarknadsfrågor och fortsätter att utvecklas.

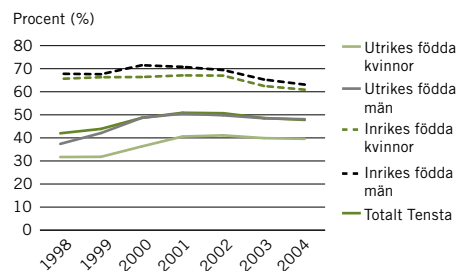
Språkutveckling har sedan arbetets början setts som ett prioriterat område i Tenstas förskolor och grundskolor. Språkutvecklingsansvariga pedagoger har regelbundna inbokade möten med stadsdelens samordnare för språkutvecklingsområdet. Samordnaren är en länk mellan fältet och Barn- och ungdomschefen. Denna organisation möjliggör kontinuitet och prioritering av stadsdelens språkutvecklingsarbete och pedagogiska utvecklingsarbete.

Flera andra insatser för att stärka språkutvecklingen har införlivats i ordinarie verksamheter. Bland annat har kompetensutveckling för pedagoger 5p i Entreprenöriellt lärande fortsatt genom samverkan mellan Lunda-Nova näringslivscenter, Lärarhögskolan och Barn och ungdom.

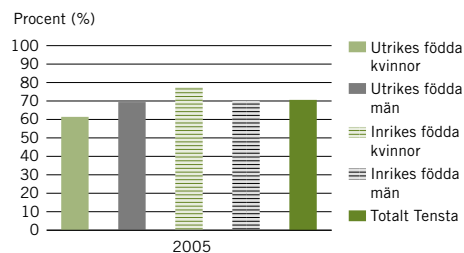
Medborgarkontoret är ett offentligt servicekontor där medborgarna erbjuds information och vissa tjänster i kommunala, landstingskommunala och statliga frågor. Under hösten 2006 planeras kompetenshöjande verksamheter för medarbetarna på kontoret.

- Valdeltagandet i Tensta var 56,5 procent år 2006.

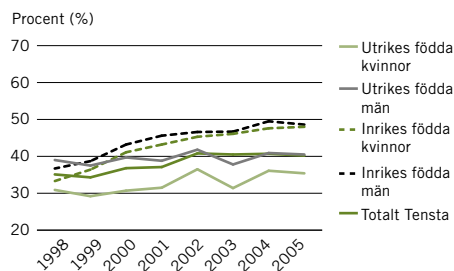
Andel sysselsatta, 20–64 år, 1998–2004

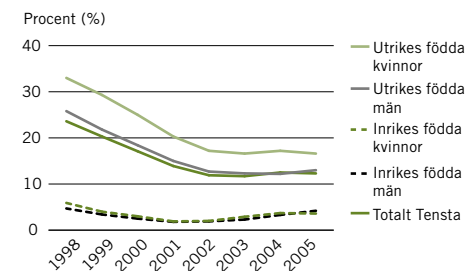
Andel elever med gymnasiebehörighet 2005

Andel med lägst 3-årig gymnasieutbildning, 24–64 år, 1998–2005

Andel beroende av långvarigt försörjningsstöd, 18–64 år, 1998–2005

SÖDERTÄLJE MED STADSDELAR

I Södertälje ingår stadsdelarna Fornhöjden, Geneta, Hovsjö och Ronna, vilka omfattar cirka 25 procent av Södertäljes befolkning. Prioriterade arbetsområden i utvecklingsarbetet har varit barn och ungdomsutbildningen, särskilt språkutveckling, samt social och arbetsmarknadsområdet med vuxenutbildning och arbetskraftsutveckling. Det stadsdelsinriktade arbetet har sökt skapa förutsättningar för trygghet och trivsel i respektive stadsdel samt verkat för att understödja de boendes deltagande i samhällets utvecklings-, inflytande- och beslutsprocesser.

Mångfalden av invånare i stadsdelarna speglas av modersmålsundervisningen i förskola och grundskola som sker i och/eller på albanska, arabiska, armeniska, assyriska, bosniska, engelska, finska, franska, grekiska, italienska, kinesiska, kroatiska, kurdiska, nyöstsyriska, persiska, polska, portugisiska, punjabi, ryska, serbiska, somaliska, spanska, swahili, syriska, tagalog, thailändska, turkiska, tyska, ungerska och urdu.

För det lokala utvecklingsarbetet i samtliga av Södertäljes stadsdelar har samverkan skett mellan Södertälje kommun, Länsarbetsnämnden, Försäkringskassan och Stockholms läns landsting. Genom ett kom-mungemensamt projekt, Fler i arbete, ska ett flertal insatser göras för

att minska beroendet av och kostnaderna för försörjningsstöd. I detta projekt ingår Klivet, kommunala visstidsanställningar, plusjobb, olika utbildningssatsningar samt introduktionsprogrammet för nyanlända flyktingar och invandrare. Projektet Klivet syftar till att minska arbetslösheten bland ungdomar mellan 18–24 år.

Södertälje kommun deltar även i det nationella Equal-partnerskapet Romer i Sverige från syd till nord vilket syftar till att utveckla metoder för att inkludera den romska befolkningen i studier och arbete. På lokal nivå pågår metodutvecklingsprojektet Greppa Livet med romska män och kvinnor i åldern 18–35 år.

Ett annat samverkansarbete har skett med Riksantikvarieämbetet via länsstyrelsen, arbetsförmedlingen och Arbetsmarknadscentrum i Södertälje. Tillsammans har man färdigställt en studie om traditionellt hantverkskunnande bland personer med utländsk bakgrund.

Inom ramen för den tidigare regeringens satsning Delaktiga Sverige tilldelades Södertälje kommun 600 000 kronor för att öka människors delaktighet och inflytande i det svenska samhället. Under våren 2006 sökte ett tiotal föreningar och erhöll bidrag för olika informationsaktiviteter och kunskapsförmedling.

FORNHÖJDEN

Stadsdelen Fornhöjden stod klar i början av 1970-talet, som den tredje av Södertäljes bostadsbestånd inom miljonprogrammet. Stadsdelen består i sin centrala kärna enbart av flerfamiljshus, men omgivningarna i Östertäljeområdet är till sin absoluta merpart villa eller radhusbebyggelse.

Stadsdelen har en centrumanläggning med matbutik och Östertäljes postservice. Här ligger också vårdcentral som drivs i privat regi på uppdrag av Landstinget och ett av Södertälje kommuns Familjecenter. I närheten av centrum ligger två förskolor och Fornbackaskolan, som sedan några år enbart har elever från åk 1 till 6. Högstadieläverna som bor i stadsdelen, går numera i Rosenborgsskolan, dit de tar sig med buss eller cykel. Fornbacka fritidsgård är belägen i anslutning till skolbyggnaden.

I Fornhöjden har det mellan åren 2004 och 2005 skett en marginell minskning av antalet boende till drygt 3 300 personer. Samtidigt ökar andelen befolkning med utländsk bakgrund, från 54,1 procent 2004 till 55,6 procent 2005. Andelen etniskt svenska och etniskt finska invånare minskar i området. Den ökade andelen invånare har assyrisk/syriansk bakgrund, 26,6 procent av befolkningen. Befolkning med finsk bakgrund utgör cirka 13 procent.

Stadsdelen Fornhöjden avviker befolkningsmässigt från de övriga

tre stadsdelarna i Södertälje genom sin blandning av nationaliteter och etniciteter. Bland en majoritet av svenskar, återfinns här en mindre andel assyrier/syrianer och en förhållandevis stor andel invånare med finsk bakgrund.

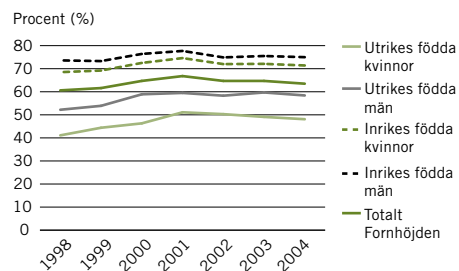
Fornbackaskolan i Fornhöjden har under 2005 haft utvecklingsledare finansierade med storstadsmedel. I utvecklingsledarnas uppdrag ingår dels att driva utvecklingsarbete inom den egna verksamheten, dels att arbeta med övergripande utvecklingsfrågor som rör hela kommunen. Utvecklingsledarna har ingått i nätverk med övriga utvecklingsledare i Södertälje.

Fritidsgården är en viktig samlingsplats för ungdomarna i Fornhöjden. Verksamheten vänder sig främst till åldersgruppen 7–18 år och boende i Fornhöjden och Rosenlund. Fritidsgården är med i ett lokalt nätverk och är en av huvudaktörerna när det gäller olika lokala arrangemang.

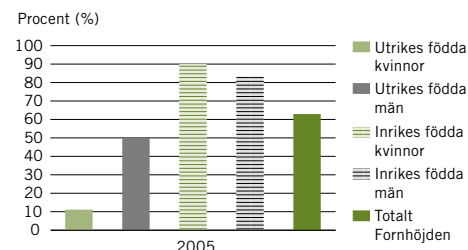
Försöken att skapa en struktur för boendeinflytande och delaktighet genom boenderåden fortsätter i förenings- eller nätverksform. I Fornhöjden har stadsdelens boenderåd fortsatt sitt arbete med att tillvarata de boendes intresse för stadsdelen och bygger vidare på representant-skapsmodellen via den befintliga Hyresgästföreningen och bostadsrättsföreningarna. I Fornhöjden har därtill Fornhöjdens hembygdsförening bildats med en bred representation av olika intressenter.

- Valdeltagandet i Fornhöjden var 62,9 procent år 2006, vilket är en minskning 2,3 procentenheter sedan 2002.

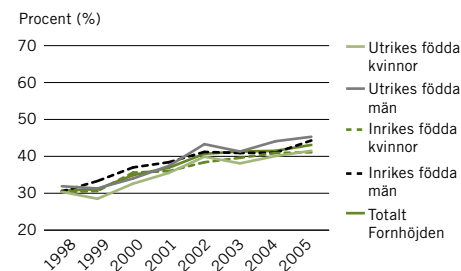
Andel sysselsatta, 20–64 år, 1998–2004

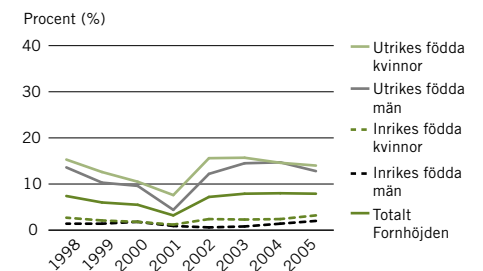
Andel elever med gymnasiebehörighet 2005

Andel med lägst 3-årig gymnasieutbildning, 24–64 år, 1998–2005

Andel beroende av långvarigt försörjningsstöd, 18–64 år, 1998–2005

- Valdeltagandet i Geneta var 64,3 procent år 2006, vilket är minskning med 0,2 procentenheter sedan valet 2002.

GENETA

Stadsdelen Geneta färdigställdes på 1960-talet med en blandning av flerfamiljshus, radhus och kedjehus. Stadsdelen karakteriseras av stora grönområden och närheten till ett av Södertäljes största affärscentra. I nära anslutning till Geneta ligger också Scaniarinken samt den nya fotbollsarenan för Assyriska FF:s och Syrianska FF:s hemmamatcher. Geneta Centrum omfattar restaurang, matbutiker, tobaks och videohandel samt Svenska Kyrkan. Här finns även vårdcentralen, bedriven i privat regi, samt Södertälje kommuns Familjecenter.

Fritidsgården, om 400 kvadratmeter, är sedan något år helt nyrenoverad och hyser en mångfald aktiviteter för ungdomarna i stadsdelen. I närområdet ligger tre förskolor samt Wasaskolan med årskurserna 1–9. Stadsdelen har också en syriansk kyrkoförsamling med kyrkan S:t Afram samt ett stort föreningshus för Södertälje syrianska förening.

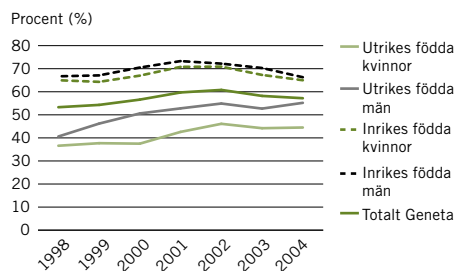
I Geneta har en marginell befolkningsökning skett mellan år 2004 då 4 487 bodde i området till 4 579 personer år 2005. Samtidigt har andelen boende med utländsk bakgrund ökat från 61,4 procent till 64,2 procent. Statistiken visar att befolkningen med finsk bakgrund minskat markant. Befolkning med assyrisk/syriansk bakgrund utgör 51,4 procent. Från att det tidigare var svårt att få bostad i Geneta har antalet lediga lägenheter ökat enligt fastighetsägarna.

I Geneta samarbetar kommunen med Myndigheten för skolutveckling, Dramaten och Stockholms stadsteater i ett skolprojekt omkring drama och teater. Wasaskolan i Geneta är pilotskola i Skolverkets bedömargrupp för framtagning och utveckling av nationella prov i svenska. Södertälje kommun fortsätter sitt samarbete med Lärarhögskolan i Stockholm om två 5-poängsutbildningar i "Språkutvecklande arbetssätt".

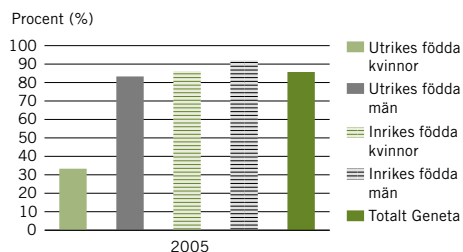
Vidare ingår den kompletterande förskolan för 4–5-åringar i den allmänna förskolan. Kompletterande förskolan för 3-åringar har under 2004 bedrivits med storstadsmedel. Genetas förskolor har, genom det pedagogiska utvecklingsarbetet som pågår, fått ett gott renommé och är idag en attraktiv arbetsplats för förskolepedagoger. I övriga av Södertäljes förskolor har man stora problem att rekrytera behöriga pedagoger.

I Geneta finns, liksom i övriga av Södertäljes stadsdelar, språkutvecklare inom skola och förskola som ger personalen pedagogisk hjälp i det språkutvecklande arbetet. I Geneta har ett pedagogiskt forum skapats, vilket kommer att kunna betjäna hela Södertälje.

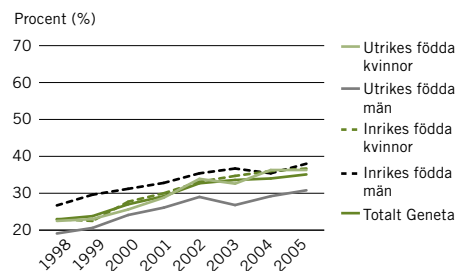
Andel sysselsatta, 20–64 år, 1998–2004

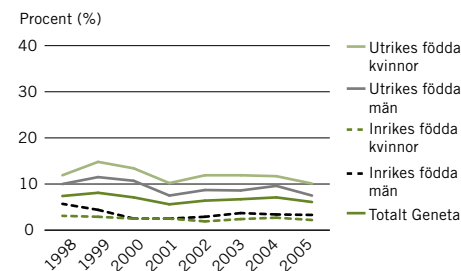
Andel elever med gymnasiebehörighet 2005

Andel med lägst 3-årig gymnasieutbildning, 24–64 år, 1998–2005

Andel beroende av långvarigt försörjningsstöd, 18–64 år, 1998–2005

HOVSJÖ

Stadsdelen Hovsjö var 1974 den sist färdigställda stadsdelen i Södertäljes omfattande miljonprogram för bostadsbyggande. Det kommunala bostadsföretaget Telgebostäder har hittills varit största ägare av fastighetsbeståndet, med undantag av en privat ägare i form av Riksbyggens bostadsrättsförening. Centrum i Hovsjö har bland annat matbutiker, restaurang, tandläkare, och vårdcentral.

I nära anslutning till Hovsjö ligger Scantias vidsträckt koncernområde med tillverkning, kontor och forskning, samtidigt som Hovsjö industriområde, i den västra delen, innehåller ett flertal medelstora företag med en variation av verksamhet – service, tillverkning, försäljning, administration.

I Hovsjö har en svag minskning av antalet boende skett mellan 2004 och 2005, från 4 967 personer till 4 879. Samtidigt ökar befolkningen med utländsk bakgrund från 79,9 procent till 80,8 procent. Den största andelen personer med utländsk bakgrund utgörs av assyrier/syrianer med 60,4 procent. Personer med finsk bakgrund utgör 10,2 procent av befolkningen.

För att göra Hovsjö mer attraktivt som stadsdel har det allmännyttiga bostadsföretaget Telgebostäder lyft ut Hovsjö ur sin övriga stadsdelsorganisation och gjort stadsdelen till ett eget affärsområde. Som en del av

utvecklingsarbetet ska hälften av ledamöterna i den nya styrelsen rekryteras bland boende i Hovsjö.

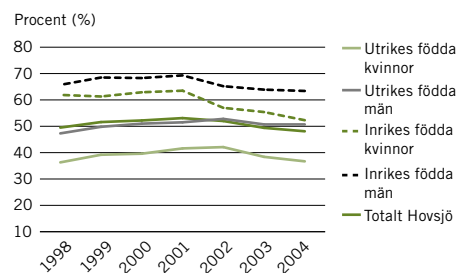
Vidare, för att förbättra trivseln i stadsdelen har Telgebostäder rekryterat flerspråkig personal som "gårdsansvariga". Denna personal har god kännedom om sitt geografiska skötselområde och är välkänd av de boende. Kommunen och fastighetsägarna har tillsammans medverkat till att lekplatser, tennisplan och beachvolleyplan i stadsdelen har upp-rustats.

Liksom i Ronna har Myndigheten för skolutveckling påbörjat ett samarbete för att motverka de negativa effekterna av segregationen i förskola och skola. Myndigheten och utbildningskontoret i Södertälje har, efter inventering av de områden som omfattas av storstadsarbetet, kommit överens om att bland annat fokusera samarbetet till förskola och skola i Hovsjö. Syftet är att förbättra resultaten och minska skillnaderna i förhållande till andra skolor i Södertälje.

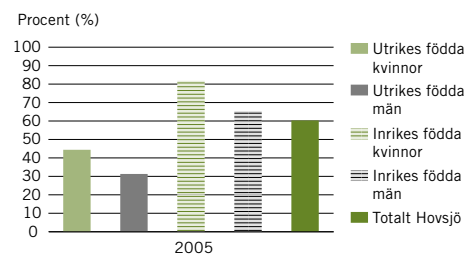
Vidare har kompletterande förskola 3 år bedrivits i Hovsjö förskola. 15 barn har deltagit i verksamheten, som är integrerad i ordinarie verksamhet. Syfte och förväntade effekter av kompletterande förskolan är att barnen utvecklar det svenska språket med hjälp av modersmålet, att stärka föräldrarna i sin föräldraroll och att i samarbete med föräldrarna bidra till den språkliga, kulturella och sociala utvecklingen hos barnen.

- Valdeltagandet i Hovsjö år 2006 var 56 procent, vilket är en ökning med 0,1 procentenheter jämfört med valet 2002.

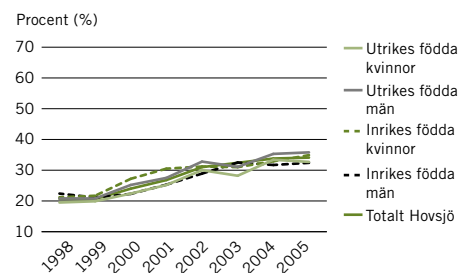
Andel sysselsatta, 20–64 år, 1998–2004

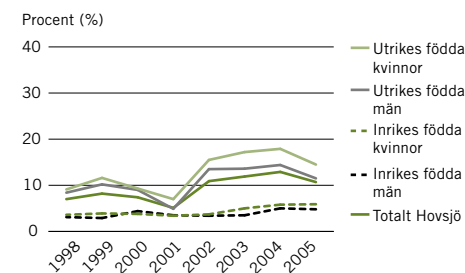
Andel elever med gymnasiebehörighet 2005

Andel med lägst 3-årig gymnasieutbildning, 24–64 år, 1998–2005

Andel beroende av långvarigt försörjningsstöd, 18–64 år, 1998–2005

- Brottslighet: Från en hög nivå minskade brottsligheten i Ronna under 2004 med 12 procent, men vände återigen uppåt under den första halvan av 2005. Särskilt påtaglig är ökningen av inbrott i skolan i Ronna.
- Valdeltagandet i Ronna var år 2006 62,5 procent, vilket är en minskning med 2,6 procentenheter jämfört med valet 2002.

RONNA

Stadsdelen Ronna i västra Södertälje färdigställdes under 1960-talet som ett av de första områdena i miljonprogrammet. I centrum finns ett antal serviceinrättningar, två föreningar och en kyrka. Den tidigare fritidsgården har periodvis använts regelbundet för olika kommunala verksamheter, men utgör numera samlingslokal för olika tillfälliga föreningsaktiviteter.

I stadsdelen finns fem förskolor och två grundskolor – Bårstaskolan och Ronnaskolan. Den sistnämnda skolan tar även emot högstadiel elever från glesbygdsmrådet Enhörna, som saknar eget högstadium. Ett tillskott till stadsdelen är det under hösten 2006 inrättade närpolis-kontoret med två tjänstgörande poliser.

Befolkningen i Ronna ökade mellan 2004 och 2005, från 6 478 till 6 512 personer. Andelen invånare med utländsk bakgrund ökade under samma period från 75,5 procent till 77,3 procent. En växande andel av invånarna har en bakgrund i något land i Mellanöstern, varav de flesta identifierar sig som assyrier-syrianer, cirka 67,2 procent. Inslaget av arabisktalande i stadsdelen har ökat genom de senaste årens invandring från främst Syrien och Irak. Den finska andelen i befolkning var 5,9 procent i december år 2005.

Myndigheten för skolutveckling och utbildningskontoret i

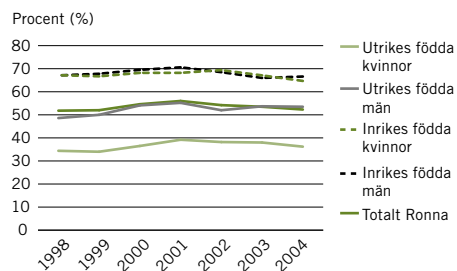
Södertälje har valt att fokusera sitt samarbete inom ramen för "Stöd i arbetet med att motverka de negativa effekterna av segregationen i förskola och skola" till förskola och skola i Ronna. Syftet är att förbättra resultaten och minska skillnaderna i förhållande till andra skolor i Södertälje.

När det gäller samverkan med näringslivet medverkar Astra Zeneca och Ronnaskolan sedan några år tillbaka ett nationellt mentorsprogram inom näringslivet "Mentor Sverige" vilket innebär att medarbetare på AstraZeneca på sin arbetstid agerar mentor för en elev på Ronnaskolan.

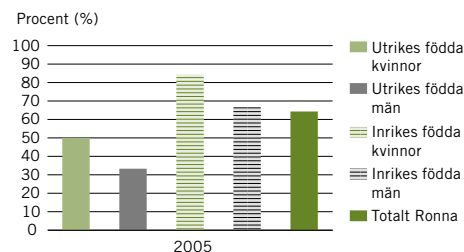
Några av de mest engagerade medlemmarna i Ronnas boenderåd har fortsatt sitt arbete i ett lokalt nätverk. Detta har under året vuxit och delvis fått en ny inriktning genom ett initiativ för att förbättra kontakterna mellan ungdomar och vuxna i Ronna. I detta initiativ har politiker medverkat, vilket anses ha bidragit till en ökad genomslagskraft. Ett stort antal enskilda och föreningar i Ronna har kontaktats och en nattvandringsgrupp har startats.

Vidare startade under hösten 2005 en process för en utvidgning av Ronna-nätverket till att också omfatta representanter för skolornas och förskolornas brukarstyrelser. En grupp kvinnor har tagit initiativ till bildande av Föreningen för en bättre bild av Ronna med avsikt att bevaka och främja frågor gällande trygghet och trivsel.

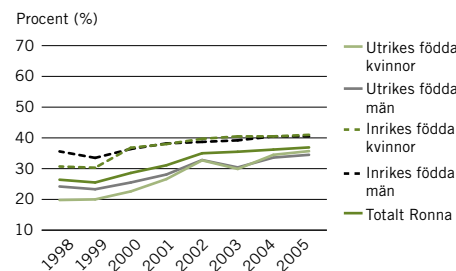
Andel sysselsatta, 20–64 år, 1998–2004

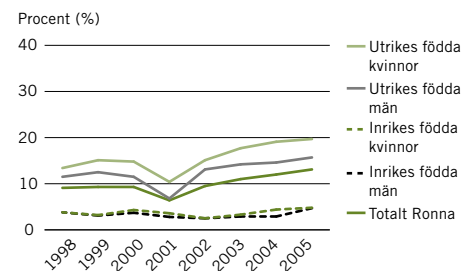
Andel elever med gymnasiebehörighet 2005

Andel med lägst 3-årig gymnasieutbildning, 24–64 år, 1998–2005

Andel beroende av långvarigt försörjningsstöd, 18–64 år, 1998–2005

Situationen i de 18 stadsdelar som erbjuds lokala utvecklingsavtal

UNDER STORSTADSARBETETS GÅNG har cirka 80 miljoner kronor investerats i utvärderingar och uppbyggnad av kunskap om hur ett lokalt utvecklingsarbete kan genomföras för att långsiktigt bryta segregationen och öka tillväxten. För att sprida dessa kunskaper till fler kommuner med liknande situation som de kommuner som initialt deltagit i storstadsarbetet erbjöd den förra regeringen ytterligare 23 stora kommuner att inkomma med en intresseanmälan om att teckna lokala utvecklingsavtal med staten.

De kommuner som inkommit med intresseanmälan för att teckna lokala utvecklingsavtal är; Borås kommun, Eskilstuna kommun, Gävle kommun, Halmstads kommun, Helsingborgs kommun, Jönköpings kommun, Kristianstads kommun, Landskrona kommun, Linköpings kommun, Luleå kommun, Nacka kommun, Norrköpings kommun,

Sundsvalls kommun, Trollhättans kommun, Umeå kommun, Uppsala kommun, Västerås kommun och Växjö kommun.

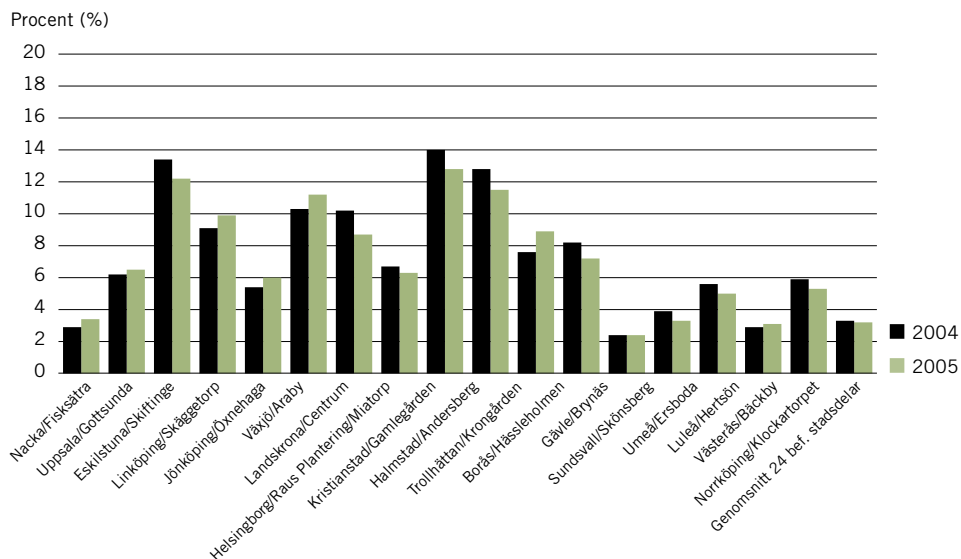
Karlstad, Kungsbacka, Lund, Skellefteå och Örebro har tackat nej till erbjudandet.

Regeringen beslöt den 7 december 2006 att erbjuda överläggningar om lokala utvecklingsavtal för 2007 med dessa 18 nya kommuner plus de sju som redan omfattas av storstadsarbetet.

På följande sidor ges en lägesrapport om hur situationen ser ut i de stadsdelar som de 18 kommunernas respektive intresseanmälan avser. I underlaget möjliggörs även en jämförelse med den genomsnittliga situationen i de 24 stadsdelar som för närvarande omfattas av lokala utvecklingsavtal.

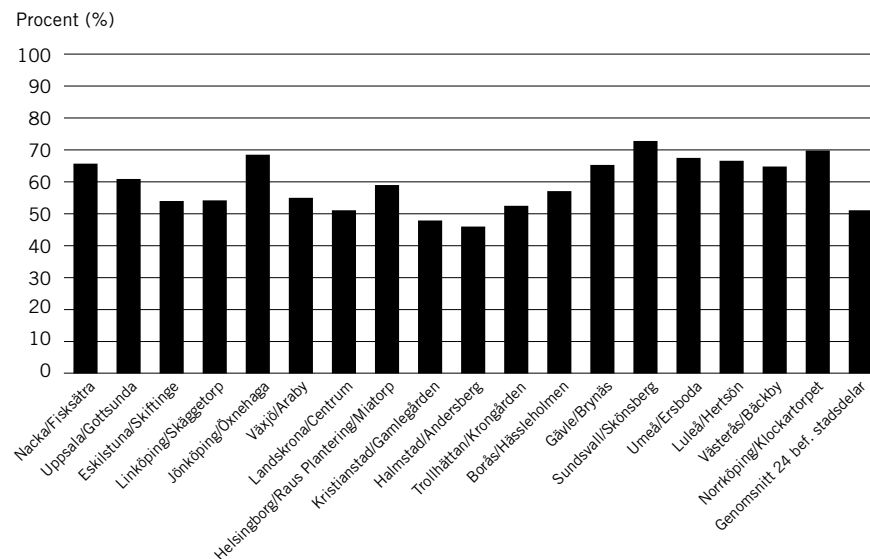
DIAGRAM 1

Andel beroende av långvarigt försörjningsstöd, nya kommuner, 2004 och 2005.

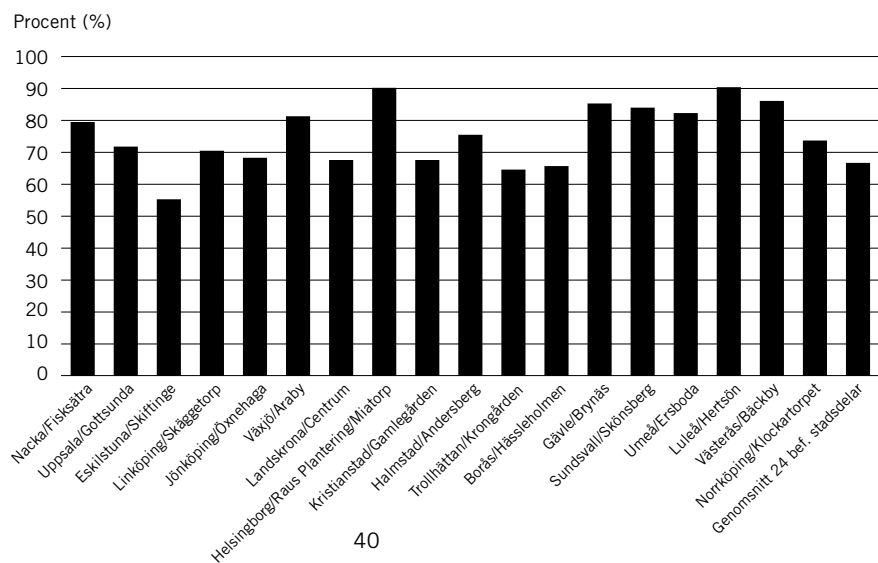
DIAGRAM 2

Andel sysselsatta, nya kommuner, 2004.

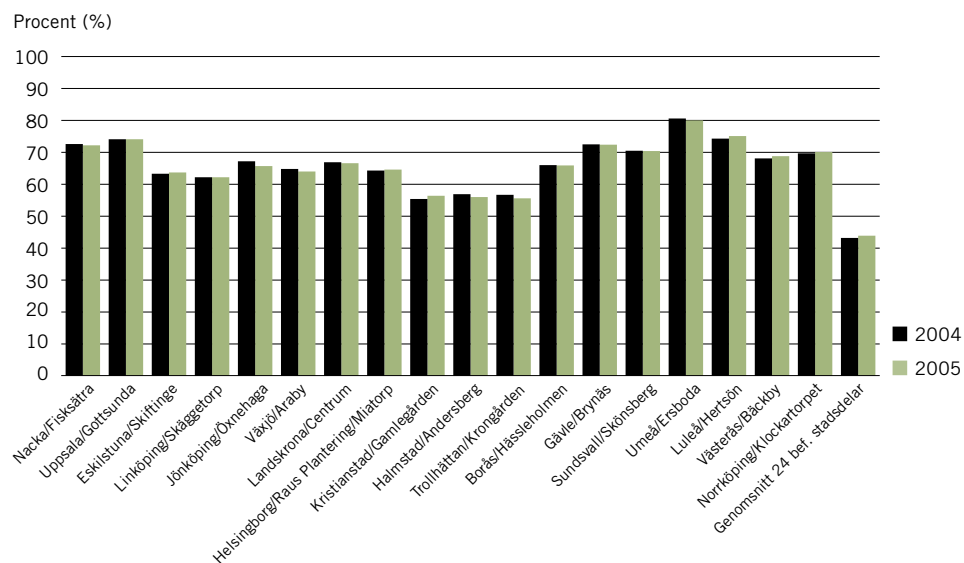
DIAGRAM 3

Andel elever med gymnasiebehörighet, nya kommuner, 2004.

DIAGRAM 4

Andel med lägst 3-årig gymnasieutbildning, nya kommuner, 2004 och 2005.

Sammanfattande lägesrapport

DET LOKALA UTVECKLINGARBETET i de stadsdelar som omfattats av storstadsarbetet har syftat till att bryta segregationen och öka tillväxten. Detta har skett genom insatser för att öka andelen sysselsatta, minska det långvariga beroendet av försörjningsstöd, höja utbildningsnivån (ofta genom att arbeta med språkutveckling), göra bostadsområdena tryggare och mer attraktiva, öka det demokratiska deltagandet samt öka folkhälsan. Insatser för att nå dessa mål sker ofta i samverkan mellan kommunen och olika statliga myndigheter. Nedan ges ett antal exempel på sådana verksamheter samt en lägesbild över hur situationen i de 24 stadsdelarna har förändrats sedan storstadsarbetets början år 1998.

Andelen sysselsatta och beroende av försörjningsstöd

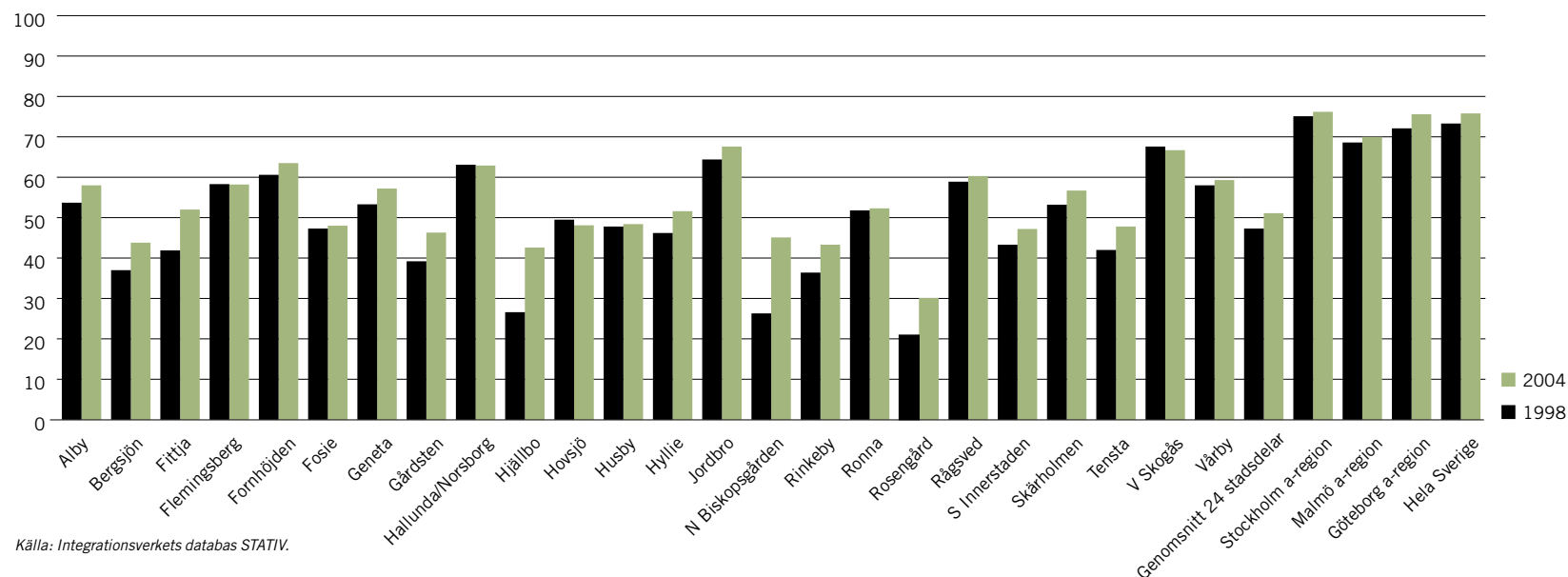
Många av de insatser som genomförts inom ramen för de lokala utvecklingsavtalen har fokuserat på att öka andelen sysselsatta och minska det långvariga beroendet av försörjningsstöd. I stadsdelarnas lägesrapporter ges ett flertal exempel på sådan verksamhet.

Nedan presenteras statistik över situationen vad gäller andelen sysselsatta samt andelen beroende av försörjningsstöd i de 24 stadsdelarna. Den genomsnittliga utvecklingen samt det område som haft störst positiv respektive negativ förändring under innevarande mätperiod lyfts fram i redovisningen. Jämförelser görs med riket. Vidare återges Arbetsmarknadsverkets bild av utvecklingen.

DIAGRAM 5

Andel sysselsatta, hela befolkningen 20–64 år, 1998 och 2004.

Procent (%)

Källa: Integrationsverkets databas STATIV.

TABELL 1

Andel sysselsatta.

	1998	2003	2004	Förändring 1998–2004	Förändring 2003–2004
Genomsnitt riket					
Utrikes födda kvinnor	48,1	53,4	53,5	5,4	0,1
Utrikes födda män	52,4	57,6	57,8	5,4	0,2
Inrikes födda kvinnor	74,8	76,8	77,6	2,8	0,8
Inrikes födda män	78,9	80,3	81,1	2,2	0,8
Totalt riket	73,3	75,1	75,8	2,5	0,7
Genomsnitt 24 stadsdelar					
Utrikes födda kvinnor	31,5	39,4	39,1	7,6	-0,3
Utrikes födda män	38,3	47,7	47,9	9,6	0,2
Inrikes födda kvinnor	64,3	64,1	63,2	-1,1	-0,9
Inrikes födda män	64,8	65,3	64,4	-0,4	-0,9
Totalt 24 stadsdelar	47,3	51,6	51,1	3,8	-0,5
Rosengård					
Utrikes födda kvinnor	13,5	21,7	22,8	9,3	1,1
Utrikes födda män	18,6	30,6	32	13,4	1,4
Inrikes födda kvinnor	48,2	48,9	48,1	-0,1	-0,8
Inrikes födda män	46,3	51,1	48,2	1,9	-2,9
Totalt Rosengård	20,9	29,3	30,1	9,2	0,8
Husby					
Utrikes födda kvinnor	35,9	43,7	42,8	6,9	-0,9
Utrikes födda män	43,9	47,3	44,2	0,3	-3,1
Inrikes födda kvinnor	66,2	64,3	64,1	-2,1	-0,2
Inrikes födda män	71,7	64,6	62,4	-9,3	-2,2
Totalt Husby	47,8	50,6	48,4	0,6	-2,2

Källa: Integrationsverkets databas STATIV.

Andelen sysselsatta – en lägesrapport

Arbetsmarknadsstyrelsen rapporterar

För att stödja arbetet med att öka sysselsättningen och minska beroendet av försörjningsstöd tilldelade den tidigare regeringen Arbetsmarknadsstyrelsen särskilda medel för att stärka sina resurser i de 24 stadsdelarna. Detta har bland annat inneburit att berörda länsarbetsnämnder och arbetsförmedlingar som omfattats av storstadsarbetet under 2006 haft i uppdrag att samverka med de berörda kommunerna för att nå de storstadspolitiska målen. På central nivå har ett samarbete inletts mellan Arbetsmarknadsstyrelsen och Försäkringskassans huvudkontor där regionföreträdare i dialog mellan de båda myndigheterna gemensamt skapar en plattform för arbetet tillsammans med berörda kommuner (AMS återrapportering enligt regleringsbrev 2006, Dnr 05-3790-00).

I de olika kommuner som tecknat lokala utvecklingsavtal har samverkan sett lite olika ut:

- I *Botkyrka* samverkar arbetsförmedlingen med kommun, polis och försäkringskassa samt inom ramen för Samverkan i Botkyrka även med landstinget.
- I *Göteborg* sker samverkan mellan arbetsförmedlingen, berörda stadsdelar och vuxenutbildning, samt med kommunala bostadsbolag och privata utbildningssamordnare.
- I *Haninge* samverkar arbetsförmedlingen med kommunen och till viss del med vuxenutbildningen.
- I *Huddinge* samverkar arbetsförmedlingen främst med kommunen.
- I *Malmö* samverkar arbetsförmedlingen med Malmö stad och Försäkringskassan.
- I *Stockholm* samverkar arbetsförmedlingen med stadsdelsförvaltningen, Försäkringskassan, landstingen/vårdcentraler/psymmottagningar och med näringslivet via lokala företagareföreningar. I vissa fall har även samverkan skett med utbildningssamordnare inom Sfi.
- I *Södertälje* samverkar arbetsförmedlingen med kommunen, komvux, Sfi, landstinget och försäkringskassan

Långvarigt beroende av försörjningsstöd – en lägesrapport

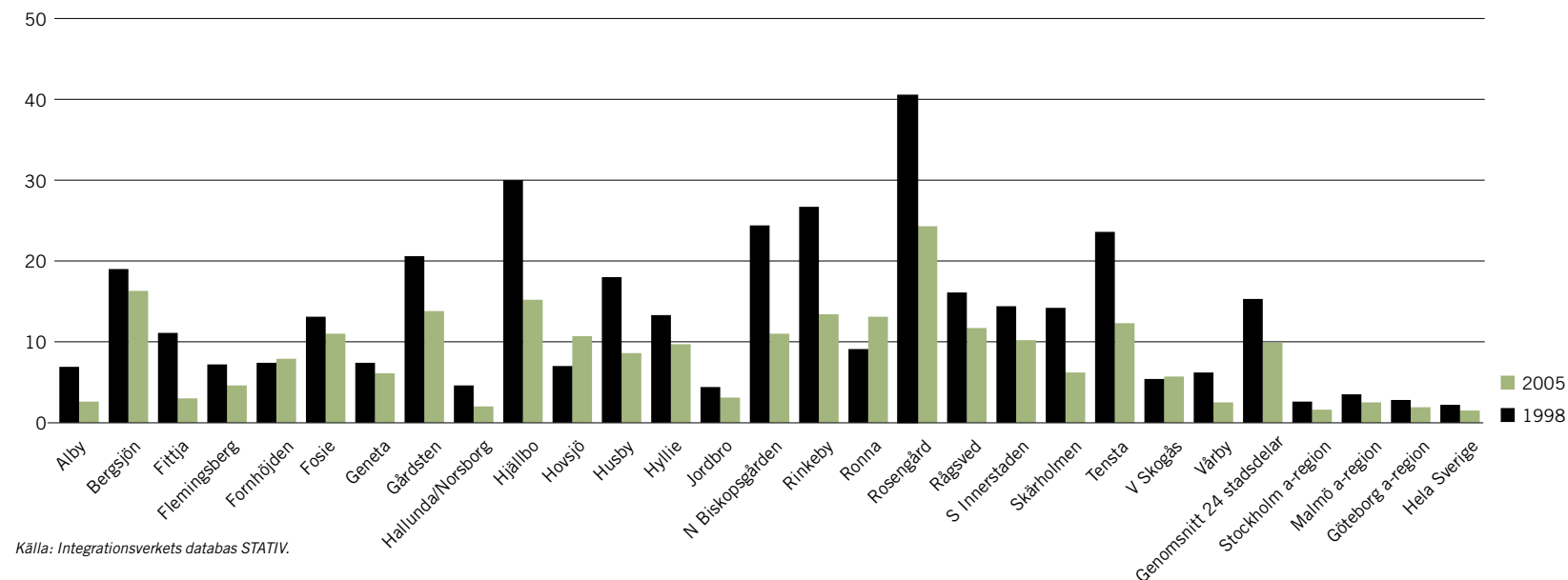
Försäkringskassan rapporterar

Försäkringskassan rapporterar att man under 2006 inte har kunnat teckna några samverkansöverenskommelser med berörda kommuner på grund av att inga lokala utvecklingsavtal har tecknats inom ramen för ordinarie resurser. Myndigheten bedömer sig dock ha en bra beredskap för att sätta igång arbetet med tecknandet av samverkansöverenskommelser så snart avtalen är på plats.

DIAGRAM 6

Andel beroende av långvarigt försörjningsstöd hela befolkningen 18–64 år, 1998 och 2005.

Procent (%)

Källa: Integrationsverkets databas STATIV.

TABELL 2

Andel beroende av långvarigt försörjningsstöd.

	1998	2004	2005	Förändring 1998–2005	Förändring 2004–2005
Genomsnitt riket					
Utrikes födda kvinnor	11,2	7,2	6,8	-4,4	-0,4
Utrikes födda män	10,4	6,6	6,3	-4,1	-0,3
Inrikes födda kvinnor	0,8	0,5	0,6	-0,2	0,0
Inrikes födda män	0,8	0,6	0,7	-0,1	0,0
Totalt riket	10,4	6,6	6,3	-4,1	-0,3
Genomsnitt 24 stadsdelar					
Utrikes födda kvinnor	25,1	16,0	15,2	-9,9	-0,8
Utrikes födda män	21,1	12,8	12,0	-9,1	-0,8
Inrikes födda kvinnor	4,4	3,3	3,4	-1,0	0,1
Inrikes födda män	4,3	3,3	3,5	-0,8	0,2
Totalt 24 stadsdelar	15,3	10,2	9,9	-5,4	-0,3
Rosengård					
Utrikes födda kvinnor	47,2	31,9	29,3	-17,9	-2,6
Utrikes födda män	44,2	28,5	24,9	-19,3	-3,6
Inrikes födda kvinnor	9,4	6,4	5,4	-4,0	-1,0
Inrikes födda män	10,1	6,5	6,5	-3,6	0,0
Totalt Rosengård	40,5	27,0	24,3	-16,2	-2,7
Husby					
Utrikes födda kvinnor	26,5	11,2	12,5	-14,0	1,3
Utrikes födda män	18,8	7,0	8,0	-10,8	1,0
Inrikes födda kvinnor	6,9	3,6	5,1	-1,8	1,4
Inrikes födda män	5,2	3,2	4,2	-1,0	1,0
Totalt Husby	18,0	7,4	8,6	-9,4	1,2

Källa: Integrationsverkets databas STATIV.

Språkutveckling och skolresultat

Inom storstadsarbetet har insatser gjorts för att stärka det svenska språkets ställning samt för att höja utbildningsnivån. Som beskrivits i

lägesrapporterna om de 24 stadsdelarna har de flesta insatserna varit inriktade på att tidigt lägga en god grund för språkutveckling och kunskapsinhämtande, inte minst i förskolor och skolans låg- och mellanstadier.

Nedan presenteras statistik över hur situationen i stadsdelarna har förändrats sedan 1998. I statistiken kommenteras även den genomsnittliga utvecklingen mellan 2004 och 2005 samt det område som haft störst positiv respektive negativ förändring under innevarande mätperiod lyfts fram i redovisningen. Jämförelser görs med riket. Vidare återges Skolverkets bild av utvecklingen.

Utbildningsnivå – en lägesrapport

Skolverket rapporterar

Skolverket skriver i sin rapport "Utbildningsresultat i de stadsdelar som omfattas av lokala utvecklingsavtal" att det inom utbildningsområdet finns tre områden till vilka det lokala utvecklingsarbetet i första hand har bidragit. Dessa är (1) profileringar av skolor för att förmå stadsdelens elever att stanna kvar inom området och attrahera elever utifrån, (2) erbjudande av läxhjälp och stöd i olika former, samt (3) olika insatser för att arbeta med språkutveckling/stärka svenska språket.

I rapporten konstateras att den allmänna utbildningsnivån i stadsdelarna har höjts under perioden 1998–2005. Motsvarande höjning har även skett i riket. Dock har andelen av befolkningen i stadsdelarna, liksom i riket, som har gymnasieutbildning sjunkit något mellan åren 2004 och 2005.

När det gäller resultaten i grundskolan är bilden något splittrad. Det genomsnittliga meritvärdet i stadsdelarna har höjts något mellan åren 1998 och 2005. En jämförelse mellan 2004 och 2005 visar dock att utvecklingen av meritvärdet stannat upp. Både 2004 och 2005 var det genomsnittliga meritvärdet 174 i stadsdelarna, medan den låg på 206 i riket som helhet.

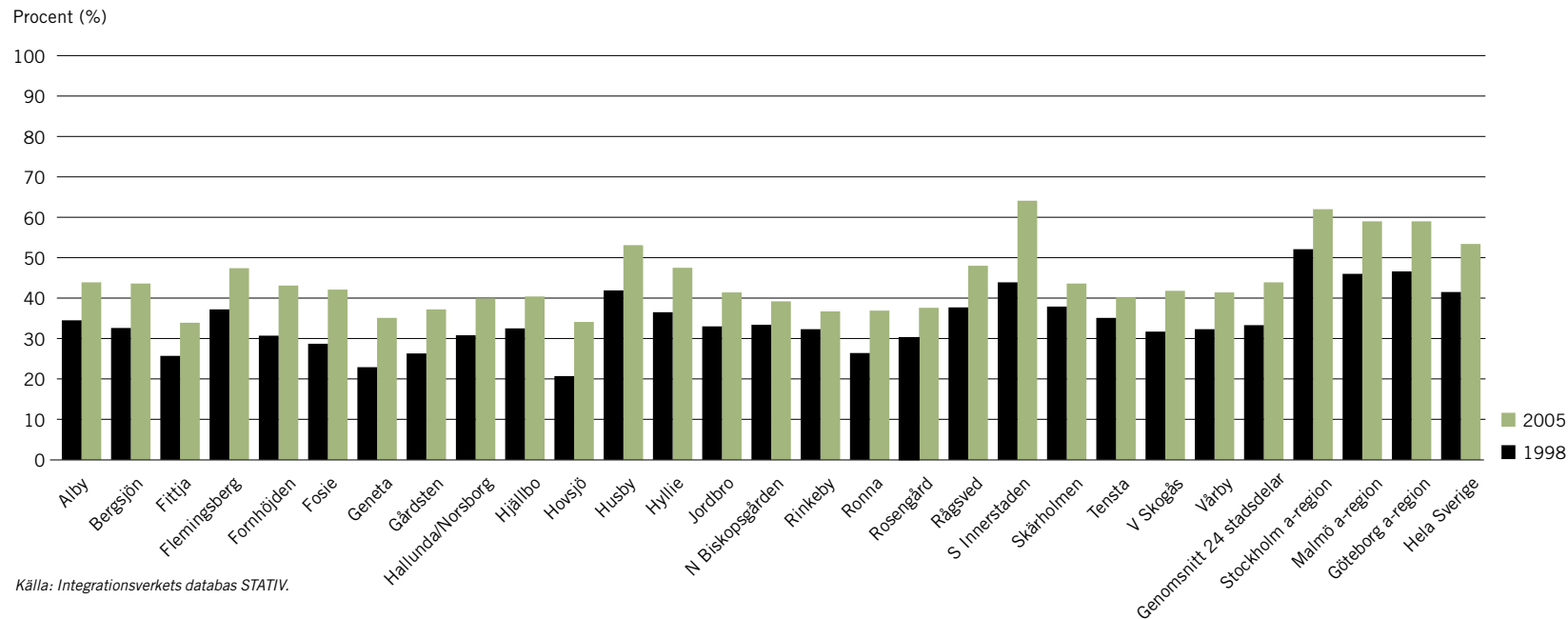
Meritvärdet i svenska har ökat något i 16 av de 24 stadsdelarna mellan

år 2004 och 2005. Samma utveckling kan skönjas i riket som helhet. Situationen i de 24 stadsdelarna avviker dock från trenden i riket när det gäller det genomsnittliga meritvärdet i svenska som andraspråk. I stadsdelarna har värdet sjunkit, framför allt mellan 2004 och 2005.

Andelen elever som slutför sin gymnasieutbildning har sjunkit med 3 procentenheter i stadsdelarna. I riket har andelen däremot inte minskat. Vidare har spridningen mellan områdena minskat något vid de senaste mätningarna. Inget område ligger vid 2005 års mätning över riksgenomsnittet, vilket var fallet 2004.

DIAGRAM 7

Andel med lägst 3-årig gymnasieutbildning, hela befolkningen 24–64 år, 1998 och 2005.

Källa: Integrationsverkets databas STATIV.

TABELL 3

Andel med lägst 3-årig gymnasieutbildning

	1998	2004	2005	Förändring 1998–2005	Förändring 2004–2005
Genomsnitt riket					
Utrikes födda kvinnor	31,8	40,3	40,7	8,9	0,4
Utrikes födda män	36,8	42,8	43	6,2	0,2
Inrikes födda kvinnor	30,4	46,4	48,1	17,7	1,7
Inrikes födda män	33,0	45,3	46,7	13,7	1,4
Totalt riket	41,5	52,1	53,4	11,9	1,3
Genomsnitt 24 stadsdelar					
Utrikes födda kvinnor	40,1	51,1	52,2	12,1	1,1
Utrikes födda män	42,4	50,1	51	8,6	0,9
Inrikes födda kvinnor	41,8	55,1	56,7	14,9	1,6
Inrikes födda män	41,3	49,8	50,9	9,6	1,1
Totalt 24 stadsdelar	33,3	43,2	43,9	10,6	0,7
Södra Innerstaden					
Utrikes födda kvinnor	38,0	51,8	52,6	14,6	0,8
Utrikes födda män	40,5	49,6	50,4	9,9	0,8
Inrikes födda kvinnor	49,4	73,8	76,1	26,7	2,3
Inrikes födda män	44,8	64,3	67,3	22,5	3,0
Totalt Södra Innerstaden	43,9	62,1	64,1	20,2	2,0
Norra Biskopsgården					
Utrikes födda kvinnor	34,6	39,8	37,6	3,0	-2,2
Utrikes födda män	40,5	40,2	37,3	-3,2	-2,9
Inrikes födda kvinnor	20,0	49,4	47,9	27,9	-1,5
Inrikes födda män	19,1	38,8	41,4	22,3	2,6
Totalt Norra Biskopsgården	33,4	40,9	39,2	5,8	-1,7

Källa: Integrationsverkets databas STATIV.

Attraktiva och trygga stadsdelar

De stadsdelar som omfattas av storstadsarbetet har sedan en längre tid tillbaka uppfattats som problemområden. Insatserna som redovisats i

stadsdelarnas lägesrapporter ovan visar att utvecklingsarbetet främst koncentrats till försök att minska brottsligheten i områdena.

Brottsförebyggande rådet rapporterar

Brottsförebyggande rådet har vidareutvecklat sin interaktiva webbtjänst "Databas – anmälda brott" för att möjliggöra framtagning av lokal brottsstatistik för storstädernas olika stadsdelar under perioden 2002 och framåt. Sökningar kan göras utifrån brottstyp, stadsdel och period (år, kvartal och månad). Utifrån denna statistik kan man bland annat utläsa antalet anmälda brott per 100 000 invånare under 2004 och 2005 i de stadsdelar som omfattas av lokala utvecklingsavtal. Notera dock att stadsdelsindelningen inte alltid överensstämmer med den indelning som gjorts för storstadsarbetet.

Rikspolisstyrelsen rapporterar

Rikspolisstyrelsen har på många sätt varit involverad i det lokala utvecklingsarbetet. I november 2005 anordnade Rikspolisstyrelsen ett

TABELL 4

Antal anmälda brott per 100 000 invånare.

	2004	2005	Ökning/minskning
Hela landet	13 885	13 753	-1%
Fosie	16 509	18 320	11%
Hyllie	10 657	17 704	66%
Rosengård	18 030	16 706	-7%
Södra Innerstaden	34 108	25 865	-24%
Bergsjön	15 600	16 242	4%
Biskopsgården	12 611	11 124	-12%
Gunnared	14 582	15 090	3%
Rinkeby	18 758	20 686	10%
Skärholmen	18 475	19 515	6%
Spånga-Tensta	15 354	15 136	1%

Källa: Brottsförebyggande rådet.

seminarium i Malmö för poliser från de berörda polismyndigheterna och kommunsamordnare från de sju storstadskommunerna. En stor del av seminariet ägnades åt att diskutera polisens möjligheter att påverka de lokala utvecklingsavtalen som tecknas mellan kommunerna och regeringen samt åt erfarenhets- och kunskapsutbyte.

Andra insatser som gjorts inom ramen för polisens verksamhet är det senaste årets etablerande av ett antal lokalkontor i några av de 24 stadsdelarna. Ambitionen är att bygga ut denna verksamhet ytterligare.

Vidare genomför Rikspolisstyrelsen lokala geografiska trygghetsundersökningar för att få ytterligare kunskap om den lokala problem-bilden. Utfallet av några av dessa undersökningar återfinns i stadsdelarnas lägesbeskrivning ovan. På en övergripande nivå konstaterar dock Rikspolisstyrelsen i sin årsrapport att undersökningarna visar att de lokala variationerna är stora både när det gäller nivån och strukturen på brottsligheten och på upplevelsen av trygghet. I både Hallunda och Alby inom Botkyrka kommun anses den negativa utvecklingen av otryggheten ha brutits. I Rosengård och i Södra Innerstaden i Malmö kommun har framför allt utsattheten för stöldbrott minskat. Även i flera kommuner utanför storstadsområdena följs utvecklingen genom resultaten i trygghetsundersökningarna.

Vidare konstaterar Rikspolisstyrelsen att samarbetet med samverkansparterna inom storstadsarbetet de senaste åren har fungerat bättre än tidigare och att organisationer med det gemensamma målet att öka tryggheten har byggts upp. Inom polismyndigheten i Stockholms län sker samverkan i de lokala brottsförebyggande råden i de berörda områdena. Vidare har nya aktörer fått större betydelse på sista tiden, till exempel bostadsföretag och affärsidkare. De flesta polismyndigheterna anger också att polisen framöver ska inrikta sig på att utarbeta brottsförebyggande strategier i samverkan med socialtjänsten, skolan, ideella föreningar, näringslivet, hälso- och sjukvård samt andra myndigheter eller organisationer på lokal nivå genom de lokala brottsförebyggande råden.

Boverket rapporterar

Boverket har i sin rapport *Integration och segregation i boendet – begrepp och indikatorer* försökt skapa tydlighet när det gäller begreppen integration och segregation och har konstaterat utifrån befintlig forskning att segregation och integration inte är varandras motsats och är två olika begrepp.

Om segregation skriver Boverket¹: "... Svenska Akademiens ordlista definierar verbet 'segregera' som att avskilja eller särhålla raser/folkgrupper. Enligt Westin (1999) betecknar segregationen ett avskiljande från en helhet. Segregerade enheter kan dock inom sig själva visa tecken på integration och sammanhållning, menar han. Det påtalas ofta att segregationen kan tolkas antingen som ett tillstånd eller som process (Andersson, Molina och Sandberg, 1992; Westin, 1999)." Vidare skriver Boverket att: "Segregation betyder att olika befolkningsgrupper är systematiskt fördelade i rummet vad gäller bostäder (bostadssegregation eller boendesegregation), arbetsplatser, skolor med mera, efter gruppskiljande egenskaper som till exempel ålder, hushållstyp, samhällsklass eller etnisk tillhörighet. (Westin, 1999, sidan 59)."

Boverket konstaterar även att: "Av ovanstående sammanställningar framgår tydligt att begreppen 'integration' respektive 'segregation' handlar om olika frågor. Segregation handlar om hur olika befolkningsgrupper fördelar sig i rummet och i vilken mån vissa grupper med vissa egenskaper (eller resurser) bor avskilda från andra. Integration däremot handlar om något mycket vidare, nämligen om samhällets tillstånd och olika gruppers förhållande till detta samhälle. Man skulle kunna säga att 'segregation' kan vara ett uttryck för bristande integration, men det går knappast att säga att segregation (d.v.s. rumslig åtskillnad) måste leda till bristande integration i samhället eller att ökad samhällelig integration med nödvändighet leder till att segregationen upphör eller minskar."

1. Integration och segregation i boendet – begrepp och indikatorer, Boverket, december 2004.

Socialstyrelsen rapporterar

Socialstyrelsen presenterade våren 2006 sin Social rapport 2006. Socialrapportens slutsatser bygger på statistik till och med 2002 (i vissa fall till och med 1999) och har därmed inte samma intervall som Storstadsdelegationens årsrapport bygger på. I Social rapport 2006 konstateras att det under perioden 1990–2002 har skett en markant ökning av den etniska segregationen men inte av den ekonomiska. Av de tre svenska storstadsregionerna är Storstockholm den mest integrerade regionen. Befolkningen i de ekonomiskt mycket resurssvaga områdena har alltmer kommit att utgöras av fattiga ”synliga” invandrargrupper, det vill säga de med ursprung i Sydeuropa, Asien, Afrika, eller Latinamerika.

De flesta grannskap i storstadsregionernas centrala delar som har en övervägande svenskfödd befolkning är också ekonomiskt resursstarka eller integrerade. I dessa grannskap bor omkring hälften av den totala befolkningen i storstadsregionerna. De förhållandevis få mycket resursfattiga grannskapen har däremot till övervägande del invånare som är utrikesfödda, framför allt sådana invandrargrupper som Socialstyrelsen kallar för ”synliga”. I dessa områden bor endast några få procent av befolkningen i respektive region.

Den vuxna befolkningen som bor i mycket resurssvaga grannskap har svårare att komma tillbaka till en försörjning genom eget arbete efter arbetslöshet än invånare i andra typer av grannskap. Dessa svårigheter tycks inte bero på konjunkturläget. En liknande negativ utveckling finner vi i dessa områden när det gäller chansen att återvända till självförsörjning efter sjukskrivning, och dessa chanser minskar alltmer över tid. Personer som bor i mycket resurssvaga områden har generellt sett också större risk att bli förtidspensionerade efter sjukskrivning. Andelen fattiga har ökat avsevärt i de mycket resurssvaga områdena under perioden. I Storgöteborg och Stormalmö har till exempel andelen fattiga fördubblats i dessa områden.

Sannolikheten för ”synliga” invandrargrupper att bo i samma grannskap som infödda svenskar är mindre än för de ”icke-synliga” invand-

rargrupperna och sannolikheten har också minskat över tid. Samtidigt är sannolikheten att bo i samma grannskap som andra ur samma grupp större för personer födda i Sydeuropa, Mellanöstern/Nordafrika och övriga länder än för andra ”icke-synliga” invandrargrupper. För de ”synliga” invandrargrupperna är dessutom sannolikheten att i sitt närområde träffa på fattiga och biståndstagare påtagligt högre samtidigt som sannolikheten att möta självförsörjande personer är påtagligt lägre än vad den är i grannskap där främst infödda och ”icke-synliga” invandrargrupper bor.

I storstädernas ekonomiskt mycket resurssvaga grannskap med stor dominans av ”synliga” invandrargrupper är det en stor omflyttning bland de boende. En mycket stor andel inflyttare kommer från andra länder eller från andra delar av Sverige samtidigt som en förhållandevis stor andel av invånarna flyttar härifrån till andra grannskap eller till andra landsdelar. Andelen som stannar kvar i grannskapet under en längre tid är liten jämfört med i andra typer av områden. Dessa områden fungerar således som ”inlussningsområden”. Människors möjligheter, vad gäller försörjning och arbete, påverkas av att bo i olika delar av staden. Ungdomar som bor i storstädernas mycket resurssvaga grannskap har svårare att ta sig ut ur försörjningssvårigheter än ungdomar i andra typer av grannskap.

Folkhälsa

I flera stadsdelar ligger ohälsotalet högt och det arbete som bedrivs för att på sikt främja folkhälsan handlar i stora drag om livsstils- och livs-lustfrågor. För att följa utvecklingen av folkhälsan har Försäkringskassan, bland annat efter förfrågan från berörda kommuner, tillsammans med Statistiska centralbyrån tagit fram statistik över ohälsotalet i de stadsdelar som omfattas av lokala utvecklingsavtal. Ohälsotalet är ett mått på antalet utbetalda dagar med sjukpenning, arbetsskadesjukpenning, rehabiliteringspenning, aktivitets- och sjukersättning från socialförsäkringen. Nedan illustreras ohälsotalen för storstadsarbetets stadsdelar 2004.

Statens folkhälsoinstitut rapporterar

För det fortsatta lokala utvecklingsarbetet har Statens folkhälsoinstitut under 2004 träffat samtliga kommuner utom Stockholm för att diskutera intresseområden samt förutsättningar för att sluta samverkansöverenskommelser mellan institutet och kommunerna. Önskemål om samarbete och stöd, som kommit upp under besöken med stadsdelarna, gäller socialt deltagande, diskriminering, strukturella faktorer och deras inverkan på hälsan, äldres hälsa, övervikt, tobak/narkotika, strukturer för lokalt folkhälsoarbete på bostadsnivå samt data/statistikstöd. Ett fortsatt samarbete kring så kallade internationella hälsokommunikatörer i Malmö har också efterfrågats liksom spridning av erfarenheterna från denna modell till övriga stadsdelar via seminarier eller liknande. I enlighet med skrivningen i myndighetens regleringsbrev beslut skall samverkansöverenskommelser slutas först sedan de lokala utvecklingsavtalen reviderats.

TABELL 6

Ohälsotal 2004.

	Antal dagar kvinnor	Antal dagar män	Totalt antal dagar
Hela landet	49,31	32,39	40,73
Alby	60,73	46,75	53,57
Fittja	62,92	50,47	56,48
Hallunda-Norsborg	68,95	50,97	60,10
Bergsjön	59,60	55,79	57,57
Gårdsten	54,74	48,25	51,28
Hjällbo	45,89	45,01	45,46
Norra Biskopsgården	52,90	53,97	53,46
Jordbro	66,91	42,68	54,73
Flemingsberg	48,83	38,65	43,65
Vårby	69,07	47,73	58,32
Västra Skogås	61,44	42,42	52,06
Fosie	61,81	48,02	54,95
Hyllie	57,54	46,10	51,94
Rosengård	43,87	46,60	45,23
Södra Innerstaden	37,66	33,17	35,35
Husby	52,72	45,08	48,61
Rinkeby	60,90	51,57	56,13
Rågsved	36,65	30,62	33,54
Skärholmen	64,48	58,54	61,50
Tensta	57,65	35,65	54,12
Fornhöjden	62,94	39,82	51,28
Geneta	66,34	50,82	58,40
Hovsjö	62,94	50,30	56,34
Ronna	57,87	36,13	46,81

Ohälsotalet beräknas genom att för personer försäkrade 31 december 2004 i åldrarna 16–64 år summera antalet dagar med sjukpenning, arbetsskadesjukpenning, rehabiliteringspenning samt dagar med aktivitets- och sjukersättning och dividera med antalet försäkrade.

Källa: Försäkringskassan och Statistiska centralbyrån

Tillväxt

ITPS konstaterar i sin rapport att i storstäderna, det vill säga i de funktionella arbetsmarknadsregioner som omger Stockholm, Göteborg och Malmö, ökar gapet till övriga regioner vad gäller den ekonomiska utvecklingen. Mer än hälften av rikets produktionsvärde genereras i dessa tre regioner. Storstädernas betydelse för den nationella tillväxten är således stor. Samtidigt visar analysen på stora inomregionala skillnader i storstäderna och ett tydligt segregationsmönster växer fram. Det finns områden inom de i övrigt ekonomiskt starka storstadsregionerna som påvisar mycket låga siffror i exempelvis inkomster. Dessa områden har dessutom ofta låg utbildningsnivå samt hög andel av befolkningen födda i länder utanför Nordamerika och Västeuropa. Analysen av vad boendesegregationen ger för effekter på tillväxten är oklar och metoder för att belysa detta behöver utvecklas vidare.

Bilaga 1: Index över utvecklingen i riket

Regioner och 24 stadsdelar 1998–2004

För att underlätta en jämförelse mellan de olika stadsdelarna tog storstadskansliet inför årsrapporten 2004 fram ett index över utvecklingen i de 24 stadsdelarna. Indexet är ett sammanvägt genomsnitt över andelen sysselsatta, andelen med långvarigt beroende av försörjningsstöd samt andelen med lägst 3-årigt gymnasium.

Siffran 0 i indexet betyder att ingen är i sysselsättning, att alla har ett långvarigt beroende av försörjningsstöd och att ingen har lägst 3-årigt gymnasium. Siffran 100 betyder således att alla är i sysselsättning, att ingen har långvarigt beroende av försörjningsstöd och att alla har lägst 3-årigt gymnasium.

1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004							
Rosengård	37	Rosengård	36	Rosengård	39	Rosengård	41	Rosengård	45	Rosengård	44	Rosengård	47
Hjällbo	43	Hjällbo	44	Hjällbo	48	Hjällbo	50	Hjällbo	54	Hjällbo	54	Hjällbo	55
N Biskopsgården	45	N Biskopsgården	46	Gårdsten	52	Gårdsten	53	Gårdsten	54	Rinkeby	55	Rinkeby	55
Rinkeby	47	Gårdsten	48	N Biskopsgården	52	N Biskopsgården	54	Bergsjön	56	Gårdsten	55	Gårdsten	56
Gårdsten	48	Rinkeby	50	Rinkeby	53	Bergsjön	55	Rinkeby	57	Hovsjö	56	Hovsjö	56
Bergsjön	50	Bergsjön	51	Bergsjön	54	Rinkeby	55	Hovsjö	57	Bergsjön	56	Bergsjön	57
Tensta	51	Tensta	53	Tensta	56	Fosie	58	N Biskopsgården	57	Tensta	58	N Biskopsgården	58
Fittja	52	Fittja	53	Hovsjö	56	Tensta	58	Fosie	59	Fosie	58	Tensta	59
Fosie	54	Fosie	54	Fosie	57	Hovsjö	58	Tensta	60	N Biskopsgården	58	Ronna	59
Hovsjö	54	Hovsjö	55	Fittja	58	Fittja	60	Ronna	60	Ronna	59	Fosie	59
Geneta	56	Ronna	56	Ronna	58	Ronna	60	Fittja	62	Fittja	60	Fittja	61
Ronna	56	Hyllie	56	Hyllie	59	Hyllie	61	Hyllie	62	Geneta	61	Geneta	61
Hyllie	56	Geneta	57	Geneta	59	Geneta	61	Geneta	62	Hyllie	61	Hyllie	63
Husby	57	S Innerstaden	59	S Innerstaden	62	S Innerstaden	63	S Innerstaden	65	Husby	63	Husby	64
S Innerstaden	58	Husby	59	Husby	62	Husby	64	Husby	66	S Innerstaden	64	Vårby	65
Skärholmen	59	Skärholmen	61	Skärholmen	63	Vårby	65	Skärholmen	66	Vårby	65	Skärholmen	65
Rågsved	60	Rågsved	62	Rågsved	64	Rågsved	65	Vårby	66	Flemingsberg	65	Fornhöjden	66
Alby	60	Vårby	62	Vårby	64	Skärholmen	65	Fornhöjden	66	Skärholmen	65	Rågsved	66
Fornhöjden	61	Fornhöjden	62	Fornhöjden	65	Hallunda-Norsborg	66	Rågsved	66	Alby	66	S Innerstaden	66
Vårby	61	Alby	63	Hallunda-Norsborg	65	Alby	66	Hallunda-Norsborg	67	Hallunda-Norsborg	66	Alby	66
Flemingsberg	63	Hallunda-Norsborg	63	Alby	66	Flemingsberg	67	Flemingsberg	67	Rågsved	66	Hallunda-Norsborg	67
Hallunda-Norsborg	63	Flemingsberg	64	Flemingsberg	66	Fornhöjden	67	Alby	67	Fornhöjden	66	Flemingsberg	67
Jordbro	64	V Skogås	65	Jordbro	68	V Skogås	68	Jordbro	69	V Skogås	68	V Skogås	68
V Skogås	65	Jordbro	66	V Skogås	68	Jordbro	69	V Skogås	69	Jordbro	68	Jordbro	69
Gmsnitt 24 stadsdelar	55	Gmsnitt 24 stadsdelar	56	Gmsnitt 24 stadsdelar	59	Gmsnitt 24 stadsdelar	60	Gmsnitt 24 stadsdelar	61	Gmsnitt 24 stadsdelar	60	Gmsnitt 24 stadsdelar	61
Stockholms a-region	75	Stockholms a-region	76	Stockholms a-region	77	Stockholms a-region	78	Stockholms a-region	78	Stockholms a-region	78	Stockholms a-region	79
Malmö a-region	70	Malmö a-region	71	Malmö a-region	72	Malmö a-region	73	Malmö a-region	74	Malmö a-region	74	Malmö a-region	75
Göteborg a-region	72	Göteborg a-region	73	Göteborg a-region	74	Göteborg a-region	75	Göteborg a-region	76	Göteborg a-region	76	Göteborg a-region	77
Hela Sverige	71	Hela Sverige	72	Hela Sverige	73	Hela Sverige	74	Hela Sverige	75	Hela Sverige	75	Hela Sverige	75

Källa: Integrationsverket, STATIV, bearbetning av Storstadskansliet.

STORSTADSDELEGATIONEN 2006

(t.o.m. 6 oktober 2006)

Ordförande:

Justitiedepartementet

Lise Bergh, statssekreterare hos före storstadsministern

Ledamöter:

Justitiedepartementet

Dan Eliasson, statssekreterare

Socialdepartementet

Staffan Bengtsson, statssekreterare

Finansdepartementet

Katinka Hort, statssekreterare

Utbildnings- och kulturdepartementet

Johnny Nilsson, statssekreterare

Miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet

Mårten Lilja, statssekreterare

Näringsdepartementet

Anders Teljebäck, statssekreterare

Statsrådsberedningen

Madeleine Harby Samuelsson, politiskt sakkunnig

STORSTADSDELEGATIONEN 2006

(fr.o.m. 15 november 2006)

Ordförande:

Justitiedepartementet

Christer Hallerby, statssekreterare hos storstadsministern

Ledamöter:

Statsrådsberedningen

Ulrica Schenström, statssekreterare

Socialdepartementet

Bettina Kashafi, statssekreterare

Utbildnings- och kulturdepartementet

Bertil Östberg, statssekreterare

Johan Tiedemann, statssekreterare

Miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet

Elisabet Falemo, statssekreterare

Näringsdepartementet

Jöran Hägglund, statssekreterare

Eva Uddén Sonnegård, statssekreterare

1 januari 2007 förändrades departementsindelningen.

För aktuell indelning se www.regeringen.se.

REGERINGSKANSLIET

**Integrations- och
jämsälldhetsdepartementet**

103 33 Stockholm

Adress: Storstadsdelegationen
Integrations- och jämsälldhetsdepartementet
103 33 Stockholm

Telefon: 08-405 10 00

Hemsida: www.storstad.gov.se